

AMBITIONS

SYNIME

SYNIME

AMBITIONS

Galeria Kombëtare e Arteve, Tiranë
National Gallery of Arts, Tirana

Galeria Kombëtare e Kosovës, Prishtinë
The National Gallery of Kosovo, Prishtina

Silva Agostini
Brigita Antoni
Bora Baboçi
Alma Bakiaj
Lumturi Blloshmi
Lirije Buliqi
Liljana Çefa
Donika Çina
Flaka Haliti
HAVEIT
Blerta Hoçia
Majlinda Hoxha
Shpresa Faqi
Fitore Isufi – Koja
Shelbatra Jashari
Ledia Kostandini
Edona Kryeziu
Hyrije Krypa
Iva Lulashi
Diana Miziri
Silvi Naçi
Matilda Odobashi
Greta Pllana
Edit Pula(j)
Nurhan Qehaja
Alketa Ramaj
Miradije Ramiqi
Anila Rubiku
Merita Selimi
Marina Sula
Alije Vokshi
Eli Xoxa
Alketa Xhafa Mripa
Rudina Xhaferi
Violeta Xhaferi
Androniqi Zengo Antoniu
Sofia Zengo Papadimitri
Valbona Zherka

SYNIME

SYNIME

AMBITIONS

AMBITIONS

Galeria Kombëtare e Arteve, Tiranë
National Gallery of Arts, Tirana

Galeria Kombëtare e Kosovës, Prishtinë
The National Gallery of Kosovo, Prishtina

SYNIME

AMBITIONS

Kuruar nga / Curated by
Adela Demetja & Erëmirë Krasniqi

Galeria Kombëtare e Arteve, Tiranë
National Gallery of Arts, Tirana

Galeria Kombëtare e Kosovës, Prishtinë
The National Gallery of Kosovo, Prishtina

SYNIME

Ekspozita “Synime” nxjerr në pah pozicionet artistike dhe metodologjitë individuale të grave artiste në Shqipëri, Kosovë dhe diasporë. Nisur nga synimi për të zgjeruar historitë e grave në art, ekspozita shqyrton terrene të reja kritike për të ripërvetësuar dhe ripërfytyruar subjektivitetin e grave në historinë e artit.

Teksa shikojmë nga afër mënyrat e të ekzistuarit në fushën e artit, jemi të vetëdijshme për vendndodhjet e shumta në të cilat agjencia e grave është formuar, kontekstin politik dhe kulturor në të cilin punët e tyre marrin kuptim. Të vetëdijshme që esencjalizmat gjinor shpërndajnë dhe fiksojnë koncepte kulturore, duke përcaktuar çfarë gratë janë dhe çfarë ato mund të arrijnë, jemi në kërkim të rrëfimeve jo-njësuese të grave, metodologjive individuale, dhe pozicioneve artistike që zbërthejnë, por edhe i ripërfshijnë ato në narrativat historike të arteve pamore.

Ekspozita ofron mundësi për diskutim të veprave të prodhuara nga gratë dhe konsideron trajektore të ndryshme artistike që ato kanë thurur në kontekstin e pas Luftës së Dytë Botërore deri më sot. Ekspozita bazohet në hulumtimin e realizuar mbi artin dhe kulturën dhe në koleksionet e Galerisë Kombëtare të Arteve në Tiranë dhe Galerisë Kombëtare të Kosovës në Prishtinë dhe shqyrton nga afër kushtet dhe regjimet estetike që kanë diktuar prodhimin dhe shprehjet artistike, si dhe vendin e gruas në të.

Ekspozita paraqet pamje të praktikave të ndërthurura e të mbivendosura dhe debate mjaft të ndërlikuara për t’ju përmbajtur një rrëfim linear. Për të evituar grackën e historizimit linear, ekspozita nuk ndjek një rend kronologjik. Në vend të kësaj, rrëfimi ndjek rrjedhën jolineare të praktikave të artit të grave. Synimi individual ishte njëra nga strukturat kryesore që mbështeti gratë artiste. Ndërkohë që përpjekja e tyre ndihmoi në hapjen e fushë së artit dhe kulturës për praktikuese të tjera.

Jo të gjitha punimet e përzgjedhura rrjedhin nga një kontekst feminist. Por, disa prej tyre ndërthuren me mendimin feminist duke problematizuar rendin patriarkal. Përmes një praktike fleksible dhe të vetëdijshme, ato tregojnë përkushtim për të rinegociuar konstruktet gjinore shoqërore dhe paraqesin mundësi të shumta për të ardhmet e grave në art.

Ekspozita “Synime” ka si qëllim të jap një kontribut në diskutimet feministe lokale, në vend që të shërbejë si një qëllim në vetvete. Ajo bazohet në katër struktura konceptuale: Arkivat e trupit; Gramatika e kujtesës; Anakronizma të vullnetshëm; dhe Përmbledhje poetike.

- Silva Agostini
- Brigita Antoni
- Bora Baboçi
- Alma Bakiaj
- Lumturi Blloshmi
- Lirije Buliqi
- Liljana Çefa
- Donika Çina
- Flaka Haliti
- HAVEIT
- Blerta Hoçia
- Majlinda Hoxha
- Shpresa Faqi
- Fitore Isufi – Koja
- Shelbatra Jashari
- Ledia Kostandini
- Edona Kryeziu
- Hyrije Krypa
- Iva Lulashi
- Diana Miziri
- Silvi Naçi
- Matilda Odobashi
- Greta Pllana
- Edit Pula(j)
- Nurhan Qehaja
- Alketa Ramaj
- Miradije Ramiqi
- Anila Rubiku
- Merita Selimi
- Marina Sula
- Alije Vokshi
- Eli Xoxa
- Alketa Xhafa Mripa
- Rudina Xhaferi
- Violeta Xhaferi
- Androniqi Zengo Antoniu
- Sofia Zengo Papadimitri
- Valbona Zherka

● ARKIVAT E TRUPIT ●

Nga këndvështrimi multidisiplinor, punimet e këtij seksioni shqyrtojnë trupin, i cili është gjithmonë në proces, i perceptuar përmes gjinisë dhe si subjekt që i nënshtrohet ndryshimeve nga një sërë faktorësh kulturorë dhe politikë. Kundrejt kësaj, trupi (me gjithë shumësinë e tij) është kthyer në entitet diskursiv. Duke iu qasur trupit si një arkiv i afekteve, performancës dhe politikës së mishëruar, përmes metodologjive individuale, gratë artiste jo vetëm që kanë ripërvetësuar truporen por e kanë përdorur trupin si një truall për t'iu kundërvënë esencializmit kulturor. Për më tepër, punimet që janë pjesë e këtij kuadri konceptual rishkruajnë dhe rikonfigurojnë trupin, duke e kthyer atë në një vend të akumulimit dhe përçimit. Duke çuar në shfaqjen e strategjive fleksibile me të cilat rrefehet dhe pluralizohet të kuptuarit e trupit.

● Silva Agostini
(A) Current State, 2014
 Video, 7' 15"

Përmes lëvizjeve të trupit që lindin nga tensionet emocionale dhe fizike të protagonistes, në videon *(A) Current State*, performanca kërkon t'i japi formë një gjëndjeje njerzore psikologjikisht të ngarkuar. Emocionet komplekse vijnë këtu me anë të trupit, teksa ai kthehet në mjet ekspresiv dhe direkt komunikimi me veten dhe spektatorin. Së fundmi, disi të çorientuar ne papritur gjendemi përballë me dimensionin intim të saj. Afërsia me trupin bën pothuajse të prekshme këtë ngarkesë të saj emocionale, pjesë e natyrës njerzore. (Silva Agostini)

● Alma Bakiaj
Kam qëndruar shumë brenda kokës, 2020
 5 Aquarel, 34 x 29 x 4 cm
 Aquarel në letër dhe Perspex acrylic kornizë

Seria *Kam qëndruar shumë brenda kokës* është një zhytje në kokën e artistes, duke kërkuar «pjesë njerzore» të ekzistencës së saj historike në të kaluarën dhe të tashmen. Aty ajo gjen gjurmë të traumës, intensitetit,

gjenealogjisë, humbjes së pariparueshme dhe vuajtjeve. Punimet paraqesin një pasqyrë më të përgjithshme të ekzistencës njerzore dhe vlerave të familjes. Figurat duket se paraqesin një përpjekje të fortë për të reaguar me mjedisin përreth, duke u përpjekur të flasin me ne, por në të njëjtën kohë ato tërhiqen në veten e tyre. Iluzioni i lirisë ndëpritet nga «domosdoshmëria e gjakut», familja (shqiptare), përmes një game të gjerë emocionesh. Artistja po kërkon shtëpinë e saj, atdheun e saj, një vend të cilit i përket. (Alma Bakiaj)

● Alma Bakiaj
Ariel, 2011
 Video, 3' 2"

Ariel negocion marrëdhënien dashuri-urrejtje midis nënës dhe vajzës, ndjenja që formohen në një atmosferë shtypëse. Konflikti marramendës zgjat derisa njëra të arrijë t'i imponohet tjetrës. Titulli është një referencë për fëmijërinë e artistes, pasi ajo ishte mbiquajtur "Ariel", por gjithashtu një referencë për koleksionin poetik homonim të Sylvia Plath. Poezitë u shkruan gjatë muajve të fundit të jetës së Plath. Ato paraqesin një grua të re e të ndjeshme që lufton me forcat e shoqërisë dhe demonët e saj për të arritur një transformim imagjinar të përcaktuar vetëm nga ajo vetë. (Alma Bakiaj)

● HAVEIT
Baby blues, 2017/2021
 Performancë

"Ma së pari laji floktë, veç mos e le zdralin e kres me t'i ra trupit, se sy e kamë nuk t'bahen nja". Beteja për drejtpeshimin e shpirtit dhe trupit në mes të një "çmendunie" që pesha dhe gjatësia nuk i matet kurrë saktë, është një "E bajsh me shnet!" e kahmotshme që në krye i është dalë veç me vehtënë përgjysmë. I ndërtum si një tansi inteligjente, trupi krijon mekanizma mbrojtës, në gjendje të caktuar e mund mendjen dhe e refuzon atë që ta udhëheq plotësisht, në këtë ngatërresë frekuencash, nga jashtë vie stigma. (HAVEIT)

© Shpresa Faqi
Projeksionet e vozitjes, 2018
Vizatime tush në letër, Projektim

Në punën, *Projeksionet e vozitjes*, Faqi voziti për dymbëdhjetë javë nga Kassel (DE) në Ferizaj (RKS) dhe krijoi 239 vizatime tush në letër që ajo projektoi nga makina e saj si instalime specifike për lokacionin në hapësirën publike ose institucionet e artit. Për më tepër, ajo mbledhi tridhjetë mbulesa rrotash përgjatë rrugës dhe vizatoi natyra të qeta floretike me manikyritin e thonjve. Projekti i vozitjes ka të bëjë me përjetimin e artit me të gjitha shqisat, gjersa krijon edhe merr gjatë ekspozitave. Me çdo projektion të vozitjes në një vend specifik për lokacionin, çdo qytet shton tingujt, aromat, ndjenjat dhe shijet e veta.

© Fitore Isufi – Koja
Japonia, 2006
Video, 2'

Japonia valvitë qetësisht flamurin e virgjërisë nën tingujt gati gjumëndjellës të *Hallelujah*, kështu duke e përbuzur një traditë të vjetër lokale që ka kohë që nuk praktikohet më në zonat urbane. Bëhet fjalë për celebrimin e virgjërisë së gruas në natën e saj të parë të martesës, duke favorizuar çarçafin e bardhë të ngjyrosur me gjak, si provë e pastërtisë së gruas që hyn në familjen e re. Flamuri i kultit të virgjërisë së detyrueshme që gjykon vlerën e dikujt sipas sjelljes seksuale, i vendosur në kontekstin aktual, kthehet në flamur të obskurantizmit, pushtetit mashkullor, arrogancës shoqërore dhe manipulimit. Flamuri që nga ikonografia e tij duket si ai japonez - një sfond i bardhë me një rreth të kuq, dhe si i tillë vë në pikëpyetje aspektet shoqërore të shoqërisë bashkëkohore sot. (Koja)

© Silvi Naçi
Fort, 2020 - në vazhdim
qindra fasule të bardha qeramike, 1 x 2 cm

Nga fillimi i vitit 2020 dhe gjatë kohës së pandemisë, Naçi ka punuar në krijimin e qindra fasuleve në qeramikë. Kjo punë ndjek trajektoren e fasules gjatë viteve të kolonializmit dhe rrugëtimin e saj nga Afrika Perëndimore, Lindja e Mesme, Mesdheu. Çdo fasule qeramike ka përmasa natyrore prej 1x2cm, dhe në rrënjën e saj janë gdhendur vulva të vogla. Gjatë takimeve në oborrin e saj, familja dhe miqtë kanë kontribuar në gdhendjen e fasuleve bashkë me të. Prekja, të qenit-me-njëri-tjetrin dhe puna kolektive janë themeli i kësaj pune. (Silvi Naçi)

Kontribues: Vickie Aravindhan, Lulu Braithwaite, Courtney Coles, Óscar Corona, Brd Driessen, Beth Fiedorek, Heather Gutentag, Coffee Kang, Hanieh Khatibi, Andrew Koo, Babsi Loisch, Ramona Mikelson, Alicia Piller, Alexeis Reyes, Mar Sudac, Hannah Varamini.

© Edit Pula(j)
Metrat e fundit, 1998
5 elementë, 300 x 50 cm
Bojë shtypi / Litografi në letër muri

Në vitin 1998, Editi pikturoi më shumë se njëqind metra letër muri të vjetër angleze, të gjetur mbledhur rrul në dyqane të dorës së dytë, për ekspozitën përmbyllëse të studimeve në Londër. Fragmentet e kornizuara tashmë që kanë mbetur - janë *metrat e fundit* të prerë, të gërvishur, të rrudhosur të gjithë kësaj historie 23 vjeçare të mbledhur rrul. *Metrat e fundit* (1998), tërheq vëmendjen tek hapësirat ku veprat e artit ruhen/pushojnë përkohësisht. Me termin *resting spaces* (hapësira ku stacionohen/pushojnë veprat) nënkuptojmë hapësirën që mund të lejojë ngritjen në këmbë të veprës për të qëndruar me dinjitet, në këtë rast, një hapësirë ku përmasat monumentale të pikturimit me dorë me penela sfungjeri në letër muri marrin një vlerë të re dhe krijojnë një përvojë medituese. (Edit Pula(j))

© Anila Rubiku
Ëndrrat e thurura, 2004
10 gjergjef, 26 cm diametri
Qëndisje në lino

Koha, ëndrrat, shtëpia dhe vizatimet; bota e Rubikut përbëhet nga dhjetë qëndisje. Procesi që ajo ka përdorur në punën *Ëndrrat e thurura* (2004) është i ndryshëm në krahasim me punën e artit, këtu ajo përdor rrethin si kornizë - një përfaqësim i shenjës së përsosur. Të duhet kohë për të vizatuar, për të ëndërruar, për të ardhur në këtë udhëtim, për të thurur, për të biseduar; të duhet kohë për një kafe turke. Duke qenë larg shtëpisë dhe jo në kontakt me kulturën e saj, ajo zbuloi se i pëlqen thurja. Rubiku rizbuloi këtë traditë që është përcjellë nga një brez në tjetrin në familjen e saj. Imazhet e vizatimeve janë shumë të forta ndërsa teknika është e butë dhe femërore. Vizatimi i fortë dhe qepja delikate janë të Rubikut. Ajo e di nga vie, por nuk e di ku po shkon. (Anila Rubiku)

© Alketa Xhafa-Mripa
Mum, Am I a Barbarian?, 2013
120 x 180 cm
Fotografi me ngjyra

Mum, Am I a Barbarian? vë në pikëpyetje konceptet e barbarisë, duke e shtjelluar të qenurit barbare në një kontekst bashkëkohor. Artistja projektonte veten në qendër të një hapësire tradicionalisht mashkullore, ku bashkëveprojnë një sërë rolesh të mundshme të standardizuara por edhe të paqarta, si nëna, idealja femërore, Virgjëresha e Shenjtë, e huaja dhe amvisja. Brenda kësaj hapësire artistja mban në duar vajzën e saj të vogël, e cila varësisht interpretimeve të shoqërisë ku ajo jeton, një ditë mund të rezultojë barbare. Kjo sfidë vizuale paraqitet përballë një kornize të deritanishme historike të konceptit të barbarisë, duke lënë të kuptohet atë që një imazh i tillë dhe konotacionet e tij e reflektojnë kur vendosen në kontekstin e sotëm. Problematizimi i kuptimit të barbares, i cili shpesh është dialektikisht i nevojshëm për subjektin që e paraqet atë, ndërton një formë shprese që ky imazh i thjeshtë dhe i drejtpërdrejtë mund të nxjerrë në

shesh shumë kontradikta të gjuhës së sistemit tonë aktual shoqëror dhe ekonomik. (Alketa Xhafa)

© Eli Xoxa
Pa titull, 2014
18 x 25 cm, e kornizuar 53 x 53 cm
Litografi

Pa titull, 2004
42 x 35,5 cm, e kornizuar 70 x 50 cm
Litografi

Pjesa më e madhe e punëve të Xoxës në koleksionin e Galerisë Kombëtare janë skulptura dhe alto-relieve në dimensione të mëdha, si *Demonstrata e Grave të Tiranës* (1979) ose *Në çerdhen e djalit tim* (1984), që paraqesin gra në jetën dhe profesionet e tyre publike. Për këtë ekspozitë po ashtu ne kemi zgjedhur punime nga koleksioni i saj privat. Keto grafika në dimensione të vogla pa titull, janë realizuar në një mënyrë të shpejtë dhe ekspresive, dhe synojnë të kapin një ndjesi në një mënyrë të menjëhershme në formën e një skice. Edhe këtu, subjektet janë gra, por kësaj here në mjedisin e tyre privat dhe të shkëputura nga konteksti i publikes. Në këto vepra linja është elementi që formon personazhet ndërsa u jep atyre një ndjenjë lozonjare. (Adela Demetja)

© Alije Vokshi
Thyerja e Kufirit, 1999
123 x 123 cm
Vaj në pëlthurë

Thyerja e Kufirit e punuar në vitin 1999 nga Vokshi është meditim mbi luftën. E mbingarkuar me lajme nga vija e frontit, piktura i referohet kufirit Kosovë-Shqipëri i cili u çlirua përgjatë Betejës së Koshares, betejë kjo në mes të UÇK-së dhe forcave serbe, nga e cila UÇK doli triumfuese. Sekuenca nga historia e vonë e Kosovës shfaqen në pikturat e Vokshit, mirëpo vetëm përmes fjalorit të saj abstrakt. Ato mund të mos jenë të zhurmshme dhe imponuese me narrativën e tyre, mirëpo janë të vëmendshme. (Erëmirë Krasniqi)

● GRAMATIKA E KUJTESËS ●

Kjo strukturë konceptuale shqyrton mënyrat e narrativizimit vizual bazuar në kujtesë - personale ose kolektive - që gratë artiste kanë përdorur për të rimarrë lirinë e zgjedhjes dhe vendin e tyre në histori. Akti i rrëfimit jo vetëm që formëson të kaluarën, por gjithashtu bëhet një mënyrë e formimit të vetvetes.

Duke u ndeshur me histori të shkallëve të ndryshme që kanë dështuar në përfshirjen e grave, ky seksion bën së bashku vepra që ngrejnë pyetje, ndërhyjnë dhe rimagjinojnë atë që perceptohet si një histori e përbashkët. Duke ndërthurur perspektiva më pak të njohura në narrativat e mëdha historike, ato amplifikojnë një mori zërash individual brenda një konteksti më të gjerë shoqëror. Për më tepër, duke nënvizuar vazhdimësitë dhe përçarjet e kujtesës, punimet vënë në dyshim funksionimin e kujtesës brenda mjedisit patriarkal dhe mungesën e subjektivitetit të grave që narrativat historike krijojnë.

● Lumturi Blloshmi

Aksionistja, 1970

Vaj në kanavacë

111.5 x 66.3 cm

Fondi Artistik i Galerisë Kombëtare të Arteve

Punimet e Blloshmit në pikturë, fotografi, instalacion dhe performancë pas viteve '90 u karakterizuan nga një mënyrë ironike dhe satirike reflektimi dhe kritike ndaj realitetit në të cilin ajo jetoi. Duke kultivuar dhe përvetësuar një qasje që shkonte përtej stileve specifike të artit, Blloshmi i ka rezistuar pa u lodhur regjimeve dhe zhvillimeve të ndryshme duke ndërtuar punën e saj bazuar mbi përvojën personale. Është e veçantë për Blloshmin se si trupi i njeriut në punën e saj dikton sfondin, formën dhe kornizën e pikturave dhe fotografive. Shpesh Blloshmi e ka përfshirë veten në pikturat, performancat dhe fotografitë e saj. Duke vepruar kështu, ajo ka krijuar qartë përmes subjektivitetit një marrëdhënie midis vetes dhe kontekstit të dhënë politik, i cili lejon që ajo dhe ne të perceptojmë historinë dhe realitetin nga një pikëpamje e vetë-përcaktuar dhe personale. Zgjedhja e vetëdijshme e

Blloshmit për të përfshirë përshfaqjen e saj në veprat e saj edhe gjatë komunizmit, bën të mundur analizimin e punës së saj brenda ligjëritimit konceptual të artit. Piktura *Aksionistja* (1979) me një format të pazakontë të kanavacës është një autoportret që paraqet artistin si një punëtor vullnetar në aksion. (Adela Demetja)

● Liljana Çefa

Fatosat në Muze, 1974

Vaj në kanavacë

133 x 158,3 cm

Fondi Artistik i Galerisë Kombëtare të Arteve

Liljana Çefa punoi rreth tre muaj për krijimin e *Fatosat në muze*, ku si fillim realizoi një mori skicash dhe studimesh të detajuar për secilin nga fëmijët në tablo duke u bazuar në karaktere të vërtetë. Ndër to edhe djali i saj dhe moshatarë të tij. Tabloja paraqet mësuesen me një grup fëmijësh të klasës së parë gjatë një vizite në pavionin e Luftës Nacional Çlirimtare në një Muze Historik. Hapësira e muzeut siç është paraqitur në pikturë është e imagjinuar por e rikrijuar duke ju referuar Muzeve të epokës në Shkodër dhe Muzeut Historik në Tiranë. Tabloja paraqet një moment interesant në përballjen me historinë dhe mënyrën se si ajo përcillet dhe në të njëjtën kohë i shërben krijimit të kujtesës kolektive. E përfshirë në ekspozitë kjo tablo i mundëson vizitorëve të reflektojnë mbi mediumin, ekspozitën, institucionin dhe me mundësitë dhe kufinj të përfaqësimit pamor. (Adela Demetja)

● Donika Çina

Ana A, 2020

Instalacion, 182 x 303 cm

45 zarfa të llakuar, 45 objekte, 45 Letër A4 shoqëruar me fotografi, 23 notebook mole-skine cahier journals- kraft brown

Ana A është një instalacion i bazuar në një video të mëparshëm të artistes, veprën e quajtur *Donika Çina Untitled (Family Tree)*. I konceptuar brenda mureve të Komitetit Suedez të Granteve të Arteve, ku ajo ishte e ftuar si artiste ndërkombëtare në rezidencë

dhe gjatë masave të karantinës për shkak të pandemisë globale, instalacioni arkivon e megjithatë përkthen në një formë burokratike videon e dikurshme. Duke krijuar një skedar për secilin kanal video dhe personazh brenda punës, instalacioni i jep fizikalitet dhe palëvizshmëri asaj që është një imazh lëvizës ndërkohë që lundron midis historisë zyrtare apo të dhënave dhe asaj që është kujtesa dhe shënimet personale. (Donika Çina)

● Majlinda Hoxha

N'tandem, 2012

4 fotografi, 84 x 84 cm

Në *N'tandem* peizazhet, monumentet, dhe godinat e ndërtuara apo të pandërtuara, bunkerët apo tendat, pamjet gjithnjë të ndryshueshme në rrugë për në jug, Hoxha krijojnë një ambient personal që është i ndjeshëm ndaj tranzicionit të fundit ekonomik dhe politik të vendit të saj. Në imazhe ndërhyjnë trupa nudo, që sjellin më pranë një të kaluar të neglizhuar që i mungojnë citatat fizike. Kjo antologji e imazheve flet për një të tashme që duhet ende të nxirret në shesh.

● Ledia Kostandini

Aftermoments, 2017

240cm x 200cm

Mozaik tekstilesh

Në punën *Aftermoments*, fotot e fëmijërisë së hershme kthehen në jorgan duke përdorur një metodë artizanale që Kostandini trashëgoi nga gjyshja e saj. Duke qenë një rrobaqepëse, ajo mbledhte pëlhurat të mbetura dhe i qepte ato në mënyrë rastësore, krah për krah, duke krijuar shtresa në format të gjerë, si dhe modele të pazakonshëm nga mbetjet. Kostandini përdor metodën e gjyshes duke krijuar një kompozim më racional të pëlhurave që i përgjigjen pikseleve fotografike. Procesi nuk është më i dobishëm përveçse të ruaj një lidhje me kohën dhe përvojën. Punimi artizanal rivlerësohet si një artefakt përfaqësues i kujtesës kolektive, ndërsa e sjellë në formën e rezolucionit dixhital nxit njëkohësisht dhe kuptimin praktik të traditës. (Ledia Kostandini)

● Edona Kryeziu

Pëshendetje nga një tjetërkund, 2019

Video, 5' 14"

Loop

Pëshendetje nga një tjetërkund është video-montazhë e kasetave VHS të cilat përdoren për gjatë viteve '90, si mënyra kryesore për të dokumentuar dhe ndarë me të tjerët *jetën tjetërkund*. Meqenëse represioni i politikës serbe i viteve '90 bëri që shumë kosovarë të shpërndaheshin në gjithë botën, shkëmbimi i VHS kasetave përtej kufijve u bë mënyrë e dërgimit të përshendetjeve mes miqve dhe familjarëve, kështu duke ua dhënë një panoramë sesi mirëmbajnë lidhjet familjare në një kohë të tjetërsimit dhe shqetësimi. Video është edituar në një formë eliptike duke u nisur nga natyra përsëritëse e gjendjes së vet diasporës; ndarja, bashkimi, vetëm e vetëm për t'u ndarë prapë. Një gjendje e qëndrueshme e tranzitit, të qenit *këtu* simultanisht nënkupton të qenit *atje*. (Edona Kryeziu)

● Hyrije Krypa

Ganimete Tërbeshi, 1983

75 x 35,5 cm

Grafikë, kornizë

Koleksioni i Galerisë Kombëtare të Kosovës

Portreti i Ganimete Tërbeshit si grua e re është krijuar nga Krypa në vitin 1983. Në kontekstin shoqëror të pas Luftës së Dytë Botërore heroizmi i saj u aplaudua. Tërbeshi ishte ndër gratë e pakta të cilat u komemoruan dhe për të cilat u shkrua në librat e historisë, veçanërisht për pozicionimin e saj kundër fashizmit. Dimensionin e pazakontë të reprezentimit të Tërbeshit është që Krypa nuk shërbehet me ikonografi tipike heroike. Duke e sjellur Tërbeshin në një hapësirë me ngjyra dhe fruta, Krypa përvetëson heroinën në fjalorin e saj vizual, i ikën monumentalitetit heroik, dhe me këtë humanizon figurën e saj. (Erëmirë Krasniqi)

© Iva Lulashi
Outside Underwear, 2020
30 x 40 cm
Vaj në kanavacë

Non ti preoccupare cara, 2020
30 x 20 cm
Vaj në kanavacë

Senza badare alla verita, 2019
30 x 30 cm
Vaj në kanavacë

Në ciklin e pikturave *Nga këndvështrimi im*, Iva Lulashi zhvilloi një metodologji individuale e cila frymëzohet nga fluksi mediatic, dhe veçanërisht nga produktioni televiziv i viteve 1960 dhe 1970 në Shqipëri, imazhe këto të cilat ajo i përktheu në piktura. Reflektimi historik dhe individual shpesh sensual dhe lozonjar i këtyre imazheve, ku gratë nuk i binden imazherisë propagandistike dhe zbulojnë çfarë i ikën gjuhës vizuale të kohës. Gjersa riviziton të kaluarën, ajo ri-imagjinon subjektivitetin e gruas dhe vendin e tyre në shoqëri. Përmes rrëfenjave dhe kujtimeve të familjes, Lulashi në marrëdhënie harmonike e vendos biografinë e saj dhe idetë universale; dhe më rëndësishmja, ia arrinë të krijojë një dialektikë funksionale ku politika ndërthuret me sferën private të vetës dhe eroticizmit. (Erëmirë Krasniqi & Iva Lulashi)

© Greta Pllana
Pa titull, 2015
110 x 145 cm
Vaj në kanavacë

Puna ime rrjedh nga nevoja për t'i dhënë zë kujtimeve dhe traditave të lidhura me vendin tim të origjinës, të cilat munda t'i përjetoja vetëm pjesërisht. Prandaj fillova të hetoj albumet familjare dhe arkivat historike, duke fiksuar atë që pashë dhe ndjesitë që më zgjuan, në pëlurë. Kjo pikturë është frymëzuar nga një foto e gjetur në internet që portretizon dy gra të veshura me rroba tipike shqiptare. Në pikturën *Pa titull* (2015), fytyrat mbeten pa identitet pikërisht sepse nuk është e rëndësishme për mua t'u jap një emër këtyre

fytyrave, por kryesisht për të përfaqësuar një pjesë të madhe fytyrash që shpesh i shihja, me tipare të forta dhe një pamje të theksuar. (Greta Pllana)

© Eli Xoxa
Demonstrata e Grave të Tiranës, 1979
104.5 x 206 cm
Altoreliev, Gips
Fondi Artistik i Galerisë Kombëtare të Arteve

Në shtator të vitit 1979 Eli Xoxa dorëzoi *Demonstrata e grave të Tiranës* në ekspozitën që organizohej për herë të parë nga GKA për artistët e Tiranës. Asaj i pëlqente vizatimi dhe elementi i linjës, nga ky interesim fillestar vinte dhe parapëlqimi i saj për relievin dhe veçanërisht alto-relievin, që i jepte mundësi të krijonte plasticitet dhe elegancë në të njëjtën kohë. Dëshironte të krijonte një punim me masivitet, ndaj dhe fillimisht studioi në librat e historisë së artit imazhet që paraqisnin revolucione dhe demonstrata. Nxitja për të zgjedhur pikërisht këtë motiv u bë një grup grash intelektuale (K. Begeja, D. Siliqi, E. Mandia, D. Harito) të cilat ishin mikeshat e Dhurata Xoxa, mamasë së bashkëshortit të saj, dhe që mbledheshin shpesh në shtëpinë ku jetonte dhe Xoxa. Ato përveçse e mbështetën të merrte pjesë në ekspozitë, e stimuluan me detaje dhe informata për demonstratën e grave të Tiranës së 17 Shtatorit 1942 si pjesë e Lëvizjes Antifashiste Nacional-Çlirimtare. Në këtë demonstratë kundër burgosjes dhe internimit të të rinjëve shqiptarë, dhjetra gra dhe vajza u përballën me forcat policore nën udhëheqjen e autoriteteve fashiste. Shumë gra u arrestuan dhe njëra prej tyre Mine Peza, mbeti e vrarë duke u bërë dëshmorja e parë nga rradhët e grave antifashiste të Tiranës. Xoxa punoi rreth gjashtë muaj për këtë vepër, e cila pas ekspozitës u bë pjesë e koleksionit të GKA. (Adela Demetja)

© Violeta Xhaferi
Rrugëtimi, 2001
180 x 260 cm
Diptik, Akrilik

Diptiku *Rrugëtimi* nga Violeta Xhaferi krijon një ndjenjë të mbingarkesës në kërkim të një rrugëdalje. Piktura si tanësi është një montazhë e skenave që evokojnë një kontrast ndjenjash duke krijuar një ndjesi të një bote të fragmentuar të mbështetur nga ngjyrat e forta marramendëse. Diptiku përmbanë skena grafike të dhunës dhe imazhe ikonike të refugjatëve që ikin nga shtëpitë e tyre. Në të njëjtën hapësirë pikturale inkorporon skena të ngesë dhe relaksimit të vajzave që bëjnë sport dhe dalin nga pishina. Të pikturuara sa ishte në mërgim, në mes të viteve 1994–2003, Xhaferi e përjetoi luftën e Kosovës përmes imazheve televizive. E vendosur në mes të reklamave që promovojnë një jetë më të mirë dhe raportimeve të lajmeve nga fronti i luftës, në punën e saj, që të dyja narrativat konkurojnë për vëmendje dhe kërkojnë zgjidhje. (Erëmirë Krasniqi)

© Androniqi Zengo Antoniu
Autoportret, 1962
77 x 60.5 cm
Vaj në kanavacë
Fondi Artistik i Galerisë Kombëtare të Arteve

Ndër 50 punimet nga Androniqi Zengo Antoniu që ndodhen në koleksionin e GKA gjenden dy autoportrete të artistes; njëri i vitit 1935 nga koha kur Androniqi ishte ende studente dhe autoportreti i vitit 1962. Në autoportretin e vitit 1935 artistja paraqitet në profil me vështrimin jashtë kuadrit, e menduar dhe në dukje e pandërgjegjshme për momentin e kapjes. Ndërsa në autoportretin e vitit 1962 ajo e paraqet veten si një piktore gjatë punës, me tavalocin në një dorë dhe penelin në dorën tjetër. Sytë e saj të ndërgjegjshëm tani shikojnë direkt vëzhguesin, ndërsa qëndrimi i saj është me kokën lart dhe i sigurt. Ne dimë se shumë artiste të tjera gra e kanë përdorur autoportretin si mënyrë për të kërkuar dhe dëshmuar vendin e tyre në historinë e artit botëror.

Androniqi si artistja e parë grua në Shqipëri, sigurisht që është përballur me vështirësi në pozicionim e saj në një skenë të dominuar nga burrat. Prandaj dhe ky autoportret si piktore është i një rëndësie të veçantë për historinë e artit shqiptar. (Adela Demetja)

● ANAKRONIZMA TË VULLNETSHËM ●

I menduar si një dialog midis pozicioneve artistike të grave të brezave dhe gjeografive të ndryshme, veprat e artit në këtë seksion përfaqësojnë një gjest të qëllimshëm të mosbindjes ndaj autoritetit, patriarkatit, linearitetit dhe rendit të imponuar të gjërave. Përkohëshmëritë jo-harmonike të sjella nga këto vepra arti dhe qasje anakronike kuratoriale, paraqesin mënyra të reja të rrëfimit dhe ndërtimit të marrëdhënieve. Këto vepra krijojnë kultura feministe midis brezave. Krijimi i një dialogu të tillë na mundëson të kuptojmë dhe imagjinojmë një botë të organizuar ndryshe.

● Flaka Haliti
My Balls, 2007–2008
Video, 1' 5"

"Ne nuk kemi artiste të suksesshme të njohura ndërkombëtarisht nga Kosova. Kjo tregon se ata nuk kanë bërë për t'u bërë artiste dhe për të përdorur hapësirat e artit." Kështu më thanë. Bolet e bagëtive me të cilat zëvendësova mungesën time në ekspozitën e Çmimit Muslim Mulliqi, në Galerinë Kombëtare të Kosovës, Prishtinë në dhjetor 2007, u konceptuan si një përgjigje e drejtpërdrejtë ndaj kësaj deklarate. Një veprim i thjeshtë i paligjshëm - hyrja në galeri gjatë hapjes zyrtare, vendosja në cep të hapësirës së galerisë një numër bolesh bagëtish, të zbukuruara si një dhuratë dhe më pas dalja nga hapësira e galerisë. (Flaka Haliti)

Me, You and Everyone We Know, 2013
secila 110 x 110 cm
Instalacion në hapësirë, pasqyrë, xham, print, hekur

Ky variacion i ri i punës së prodhuar për ekspozitën është një kritikë për botën e artit, marrëdhëniet e pabarabarta të pushtetit dhe stereotipeve gjinore që ai krijon dhe përforcon. Dy diagrame vizualizojnë një sërë atributesh të dedikuara artistëve femra dhe meshkuj brenda skenës së artit, duke bërë të dukshme strukturat mizogjinistike të pushtetit, të

rrënjësura gjatë gjithë historisë së artit deri më sot. Veç kësaj, gjuha luan një rol të dyfishtë, jo vetëm ilustron ashtu siç qëndrojnë gjërat, por në të njëjtën kohë përforcon të njëjtat struktura të vjetra që gjenerojnë pabarazitë në baza gjinore në botën e artit. (Flaka Haliti & Adela Demetja)

● Blerta Hoçia
Kam shumë sy, sy të bukur, 2013
8 fotografi, 32 x 50 cm
Printim digjital në pllakë alumini

Titulli i punës *Kam shumë sy, sy të bukur* vjen si referencë nga opera fantastike *Les Contes d'Hoffman* e Offenbach, nga ku edhe puna merr frymëzim. Këtu personazhi kryesor dashurohet me Olimpian, një automë me pamjen e një vajze. Akti i rënies në dashuri karakterizohet nga akti i vështrimit ngultësisht në sytë e saj, të cilat janë vetëm dy qelqe të pikturuara. Tek vështron në sytë e automës, ai në të vërtetë po shikon sytë dhe vështrimin e tij që reflektohet në to. Puna pasqyron këtë qasje narcisiste në lidhje me të tjerët dhe veçanërisht me të dashurit. Gjithashtu hulumton në mundësitë e mundësitë e kujtesës për t'u shndërruar dhe shumëzuar. Fotografitë e syve vijnë nga arkivi im i familjes. Prej tyre u shkapëputën vetëm sytë dhe u lëvizën nga konteksti origjinal për t'u konceptuar si një ekspozitë shumë intime *en plein air*. (Blerta Hoçia)

● Shelbatra Jashari
Seritë në lëvizje, 2007 – në vazhdim
Seri fotografish, 40 x 60 cm
Fotografi me ngjyra

Seritë në lëvizje është një seri e autoportreteve fotografike në lëvizje që kapin veprime performuese dhe ndërhyrje në hapësirën publike dhe private. Ky projekt filloi nga nevoja e artistes për të dokumentuar zhvillimin e saj si artiste, valltare dhe interpretese. Fotografitë u bënë baza e metodologjisë së saj në studimin e lëvizjes. Në këtë ekspozitë u shfaqën 13 portrete nga 8 seri: përplasja e kokës, varja, jet-set, zvarritja, duke fryrë, duke kërcyer,

heronj, vdekja + gjumi. Portretet janë realizuar si një qasje konceptuale ndaj *selfie* ose të shkrepura nga një fotograf. (Shelbatra Jashari)

Fotografë kontribues: Ely Dagher, Alkan Chipperfield, June Peduzzi, Julien Gilbert, Valentina Matzner, Charlotte Van Buylaere, Arthur Van Cauwenbergh, Nicolas Matzner Weisner, Jetmir Idrizi, Saadat Foroushani, Blearta Jashari, Rrita Jashari.

● Matilda Odobashi
Vija të gënjeshtërtë, 2018 – në vazhdim
380 x 430 cm
Letër muri

Pa titull, 2014–2019
7 vizatime, 10.6 x 14.4 cm
Rapid në letër, kornizë

Vija të gënjeshtërtë
"Popullsia e Melanias përtërihet: dialoguesit vdesin një nga një dhe ndërkohë lindin ata që do t'i zënë vendin në dialog, kush në njërin rol kush në tjetrin. Kur dikush ndërron rol ose e braktis sheshin përgjithmonë, ose bën debutimin e parë, prodhohen ndryshime zinxhir, derisa të gjitha rolet të shpërndahen sërishmi; por ndërkohë plakut të zemëruar vazhdon i përgjigjet shërbyesja e re hokatare, fajdexhiu nuk rresht së ndjekuri djalin e përjashtuar nga trashëgimia, mëndesha së ngushëlluari thjeshtren, edhe pse askush prej tyre nuk ruan të njëjtit sy dhe zërin që kishte në skenën e mëparshme." Italo Calvino, *Qytetet e padukshme*, përktheu Viola Adhami, Aleph, 2007 përzgjedhur nga Matilda Odobashi.

● Nurhan Qehaja
Flamuri, 2005
Video
Loop (përsëritet pafund herë)

Flamuri përfaqëson kërkimin e identitetit, gjinisë, dhe vendin në shoqëri. Dialogu me gruas së zhveshur dhe flamurit shqipëtar; takimi i tyre i fshehtë në mes të natës me qëllim të këndimit të himnit kombëtar të "ndaluar" përfaqëson të çuditshmen që ngre vetëdijen mbi trupin e njeriut në raport me kohën dhe hapësirën dhe luftën për të gjetur vetë-artikulinin përbrenda identitetit të vet. Kjo punë u ekspozua edhe në muzeun e artit bashkëkohor Mumok në Vjenë në kuadër të ekspozitës "Gender Check" (Nurhan Qehaja)

● Alketa Ramaj
Molla e Adamit, 2013
Video, 3' 44"

Video *Molla e Adamit* është një referencë e marrëdhënies midis një çifti, si një cikël i asaj që mund të duket monotoni, por në të vërtetë është një konflikt i brendshëm i pasigurisë dhe dominimit të heshtur. (Alketa Ramaj)

● Marina Sula
Rezervuar, 2021
155 x 55 x 45 cm
Hekur, print, pleksi xham

Puna e Sulës përfshin fotografinë, skulpturën dhe instalimin dhe ka të bëjë me konstituimin e individit dhe shoqërisë në raport me institucionet dhe perceptimin e artit. *Rezervuar* bëhet pjesë përbërëse e ulëses, duke braktisur territorin e saj klasik - kornizën. Ulësja fton uljen dhe vëzhgimin e punëve të tjera në ekspozitë, duke shtrirë kështu kujdesin dhe vëmendjen ndaj të tjerëve. Sidoqoftë, puna *Rezervuar* nuk është vetëmohuese në këtë konstelacion, ajo rimerrë agjencinë e saj. Duke pasur një efekt dyfishues dhe çorientues, audienca është e ftuar të ulet në një fotografi të ulëses, e cila sipas Sulës është e rezervuar. (Erëmirë Krasniqi)

© Miradije Ramiqi
Arketipe Ilire, 1995
40 x 35 cm
Vaj në pëlhurë

Akt Arketip, 1997
100 x 75 cm
Vaj në pëlhurë

Akt Arketip, 1994
100 x 55 cm
Vaj në pëlhurë

Cikli i pikturave *Arketipe Ilire* është e lidhur ngushtë me hulumtimin që Ramiqi kishte bërë mbi Ilirët. Në vitet '70 në Jugosllavi kishte një interesim të shtuar për kulturën dhe civilizimin Ilir, gjë që rezultoi me studime dhe publikime të reja. Figuracionin abstrakt të cilin e gjejmë në këtë cikël, për ta krijuar Ramiqi u inspirua dhe riinterpretoi faqet e atyre publikimeve, dhe me këtë akt krijoi një trup të njohurisë bashkëkohore mbi historinë e paraardhësive të saj. Duke krijuar lehtësi vizuale për të përfytyruar Ilirët, ajo poashtu formësoi gjuhën e saj pamore si artiste. (Erëmirë Krasniqi)

© Alije Vokshi
Cikël vizatimesh, 1993
8 vizatime, 63 x 40 cm
Rapid në Letër, kornizë

Kompozicion 5, 1998
123 x 123 cm
Vaj në pëlhurë

Vizatimet e Vokshit janë studime të lëvizjeve. Ato janë të panumërta dhe marrin trajtën e një ditari vizual. Vizatimet regjistrojnë raportin e saj personal me kohën dhe dokumentojnë procesin e saj kreativ. Në vitet '80, Vokshi preferonte të punonte në natyrë dhe të ia transkriptonte format, të cilat sipas saj lëviznin në vija diagonale. Gjatë krizës politike të viteve '90, këto ushtrime të vijave të cilat lëvizin në spirale diagonale dhe abstraksione tjera nga të cilat ndonjëherë konturohej një fytyrë ndodhnin në baza ditore në studion e saj, dhe rrëfejnë tregimin e të qenit vetëm me vetën. (Erëmirë Krasniqi)

© Rudina Xhaferi
Rudinism, 2001
11 elementë, 3.1 x 2.1 cm
Pikturë mbi thonj artificiale, kornizë

Rudinizmi përbëhet nga njëmbëdhjetë thonj artificial të gishtërinjëve. Në dhjetë prej tyre janë pikturuar kryeveprat e artistëve të famshëm nga lëvizje dhe stile të ndryshme të artit. Thoni si një pëlhurë, shërbeu për të riprodhuar punët e Picasso, Munch, Warhol dhe artistë të tjerë meshkuj, të cilët konsiderohen kanunor në artin modern. Thoni i njëmbëdhjetë është portreti i artistës, ajo fut veten e saj në këtë narrativë të Mjeshtërive të Mëdhenj, dhe me këtë e rimendon rendin natyror të gishtërinjëve që përbëjnë arkitekturën e duarve. Puna po ashtu vë në pah konturat e një trashigimie që përbëhet vetëm nga meshkujt, dhe me këtë destabilizon narrativat themelore mbi punën e të cilëve bazohet historia e artit modern dhe *izmat* që kanë karakterizuar artin e shekullit XX. (Erëmirë Krasniqi)

● PËRMBLEDHJE POETIKE ●
Struktura konceptuale e këtij seksioni bashkon vepra arti që tërheqin vizualisht dhe janë krijuar nga perspektiva e prodhuesit të artit: kryesisht jo si reagim ndaj rrethanave të jashtme të kohës së tyre, por si mishërime subjektive. Duke ndjekur qasjen poetike të prodhueseve, edhe ne, në frymën e Boris Groys, kemi përzgjedhur vepra që kërkojnë analizë dhe nxisin përvojën poetike, sesa atë estetike. Kjo e fundit duke qenë kërkesë e spektatorit ose konsumatorit që kërkon të marrë nga arti përvojën estetike: bukurinë, sublimen dhe kënaqësinë sensuale. Duke i dhënë një theks të veçantë poetikës, punimet në këtë seksion nuk kërkojnë të kënaqin publikun, përkundrazi ato paraqesin kushtet minimale për krijimin e perceptimit vetjak.

© Brigita Antoni
Dead End, 2019
Adeziv i zi dhe video loop në tablet

Sketch Book, 2017–2020
3.5 x 3 x 1 cm
Rapidograf në letër

Dead End përbëhet nga një vizatim në vektor të një njolle të zezë, një print dixhital në mur, dhe një seri skenash të eksplodimeve natyrore dhe nukleare të gjetura në internet në formatin GIF. Të krijuara si një entitet i ri, *Dead End* vë në pah elementet e fenomeneve natyrore të prezantuara përmes një forme më të abstrahuar. Njolla e zezë, tani e prezantuar në madhësinë e figurës së njeriut, godet shikuesin drejt në fytyrë me impersonalitetin që mohon mundësinë e një identifikimi racional. Kjo mungesë e identifikimit amplifikohet tutje përmes sinjaleve abstrakte dhe të shtrembëruara të tymit me ngjyra të ndryshme në ekranin përcjellës. Imazhi i gazit me shkëlqim të kuq dhe të nxehtë gjersa thithet nga bira e zezë ka qenë një sfidë për shkencëtarët ndër vite. Nga viti 2019 është bërë e mundshme të imagjinohet dhe supozohet mbi të, por në asnjë mënyrë të vizualizohet objektivist, përkundër arritjeve optiko-teknologjike në analizat satelitore dhe observimin e

fenomeneve kozmike dhe terestiale. Në këtë ekran qiellor, orientimi i syrit të shikuesit në një hapësirë të paimagjinueshme të mbuluar në hije, dhe lëvizja virtuale përgjatë shtigjeve të realiteteve ndryshe të perceptuara, përbëjnë aspektin kryesor të shqyrtimit të imazhit nga Antoni. (Brigita Antoni)

© Bora Baboci
Triptik, 2019–2020
220 x 220 x 4 cm
3 panele gipsi me ndërhyrje në guache dhe gesso me penel

Triptik përdor gipsin dhe ornamentin, materiale që i perkasin më shumë projeksionit, ekspozimit, galerive, panairit, studiove të xhirimit, hapësirave të përkohshme; por që fillojnë të modelojnë edhe banesën e viteve '90 në Shqipëri. Banesa merr trajtat e një hapësire ekspozuese, zbukurimi përdoret si shënues i një identiteti të turbulluar. E ekspozuar më parë në formën e një muri, kësaj here në *Triptik*, puna vjen në formën e një muri të përthyer, një paraventi, një triptiku, pothuajse me qëllimet e një objekti kulti. (Bora Baboçi)

© Lirije Buliqi
Vazot, 2008
35.5 x 28.5 cm
Qeramikë / dy pjekje në temperaturë 930 gradë

Vazo, 2007
22 x 22 x 9 cm
Qeramikë / dy pjekje në temperaturë 930 gradë

Valle, 2007
35 x 29 cm
Qeramikë

Portret, 2008
45.5 x 36 cm
Qeramikë / dy pjekje në temperaturë 930 gradë

Kompozicion, 2008
33 x 33 cm
Qeramikë / dy pjekje në temperaturë
930 gradë

Cikli i qeramikave, i realizuar nga Buliqi për gati një dekadë nga viti 2004 deri 2011, përbëhet nga pllaka në mur dhe objekte skulpturale. Ato shquhen për llojllojshmërinë e tyre, teknikën komplekse dhe të bukurën e papërsosur. Pjesërisht figurative, pjesërisht abstrakte, shumëngjyrëshe dhe me teksturë të pasur, së bashku me linjat vendosmërisht moderniste, Buliqi ka krijuar një marrëdhënie intime me materialet dhe procesin e saj të punës. Shumë nga punimet e saj sfidojnë kategoritë, si të tilla ekzistojnë në një hapësirë krijuese në mes të qeramikës dhe skulpturës; pllakës dhe pikturës; zanatit dhe artit. Të krijuarit në këtë hapësirë të ndërmjetme i ka mundësuar Buliqit që të hulumtojë terrene taktile, megjithëse estetike. (Erëmirë Krasniqi)

© Majlinda Hoxha
Rrëshqitje, 2007
7 fotografi, 40 x 40 cm

Rrëshqitje trajton çështjen e zhvendosjes, decentralizimit dhe humbjes. Përmes gjuhës së fragmentimit, një grup i objekteve, imazheve dhe kujtesës, artikulojnë procesin e shndërrimit të shtëpisë në josthtëpi dhe familjarës në jofamiljare. Kjo seri e fotografive përfshin të çuditshmen e cila në vazhdimësi mishërohet me gjuhën estetike, dhe bëhet e padepërtueshme nga të dyja, e nënvetëdijshmja dhe kujtesa. *Rrëshqitje* qëndron në këtë zonë të hirtë të gjuhës me ç'rast e njohura bëhet e huaj. (Majlinda Hoxha)

© Diana Miziri
Kompozim, 1996
225 x 160 cm
Thurje-Miks

Kompozim për nga vlerat kompozicionale mbetet abstrakte, por vihet re dukshëm një evoluim drejt një shfaqjeje më racionale me elementë gjeometrikë. Për sa i takon teknikës, kemi një ndërthurje të materialeve të ndryshme si lesh, fije plastike të thurura në një qilim. Si të gjithë veprat e periudhës 1992-1994 të artistes, eksperimentimi u krye në materiale kryesisht lesh, thes, fije të ndryshme, fije terip, fije akrilik dhe lin mbi baza thesi, liri, pëlhura etj. Një pjesë prej tyre e ngjyrosur manualisht nga artistja për të arritur koloritin e nevojshëm në krijimtarinë e saj. (Ela Miziri)

© Alketa Ramaj
Papastërti, 2019
2 elementë, 250 x 140 cm
Tekstil industrial

Copa tekstili industrial të cilat funksionin e parë e kanë pasur për të thithur ngjyrat e rrobave gjatë larjes në lavatriçe përbëjnë konceptin bazë të punës *Papastërti*. Këto copa thithin mbetjet e bojave të rrobave me ngjyra, duke mos lejuar që rrobat të marrin ngjyrime. Copat janë të bardha në fillim, gjatë larjes ato marrin nuanca të ndryshme në bazë të ngjyrave që lëshojnë rrobat. Linjat që krijohen në formë instalacioni i drejtojnë ato drejt një identiteti tjetër, drejt një forme të re në hapësirë. (Alketa Ramaj)

© Merita Selimi
Fashitje, 2000
142 x 300 cm
Teknikë mikse në letër
Fondi Artistik i Galerisë Kombëtare të Arteve

Fashitja është përjetuar si një "klik" e inspiruar nga një foto e Kel Marubit *Tek berberi* 1900–1915. E parë në këndvështrimin tim si një tablo me një skenografi, jam tërhequr nga aspekti tragjik i kësaj skene. Një kokë e përlulur në një çarçaf të bardhë si qefin që i varet kohëve, i cili dematerializohet duke përcjellur një situatë të frikshme ku drita nuk është më shpresë. Sipërfaqja e bardhë me copë pëlhure të ndritshme në dimension të madh është si një hapësirë boshe, ku thellohet kontrasti me kokën e errët pa trup e cila nuk bie askund. Prekje të pakta të lapsit i japin subjektit dhe aktit të qethjes një instrument, siç janë duart që nuk veprojnë. (Merita Selimi)

© Sofia Zengo Papadhimitri
Autoportret, 1939
59.3 x 47.5 cm
Vaj në kanavacë
Fondi Artistik i Galerisë Kombëtare të Arteve

Në punimet e Papadhimitrit në pikturë, në vitet e Akademisë ndihet më e theksuar ndikimi i mjeshtrit Vikatos si një piktor impresionist. Në disa nga portretet akademike të këtyre viteve penelatat e saj janë më të lirshme dhe më me ngjyrë e dritë. Në punimet e artistes Papadhimitri pas viteve 1944, ndihet largimi nga prirja impresioniste e drejt një realizmi dhe pa asnjë ndikim nga rrymat moderne të shekullit XX-të. Në përgjithësi tek Papadhimitri dallohet një prirje drejt pasqyrimin me vërtetësi të portreteve të njerëzve të thjeshtë dhe peizazheve të bregdetit Jon (Saranda, Himara dhe Dhërmiu) dhe qyteteve muze si Gjirokastra, Berati, Kruja, por edhe nga Pogradeci. Krijimtaria e saj mbi 35 vjeçare ka një vijimësi konstante në realizmin e portreteve, peizazheve dhe natyrave të qeta me lule. Portreti, si gjini, tek Sofia Papadhimitri zë vendin kryesor në krijimtari. (GKA)

© Valbona Zherka
Rrugëtimi, 1999
150 x 170 cm
Lesh origjinal
Endje dhethurje klasike me vek

Tapiseria e Zherkës *Rrugëtimi* punuar në vitin 1999 është shënim biografik. Aq sa është përvojë personale, reflekton edhe mbi përvojën kolektive të shpërnguljes. Endjet me vek krijojnë konturat e rrugëve të marrura nga shqiptarët të cilët ishin në kërkim të strehimit jashtë Kosovës në vitin 1999. Ngjyrat e errëta të vijave vertikale të tapiserisë në mënyrë abstrakte përshkruajnë rrugëtimin dhe janë besnike ndaj kohës së zymtë; në mes të luftës dhe të ftohtit mbi një milion njerëz në kërkim të një nënqielli më të sigurt. (Erëmirë Krasniqi)

© Valbona Zherka
Heshtja, 1980
93 x 165 cm
Lesh origjinal
Endje dhethurje klasike me vek

Heshtja është ndër tapiseritë e para të krijuara nga Zherka. E endur me dorë në vitin 1980, ajo sjell qasje të ndryshme arti në të njëjtën hapësirë kompozicionale. Si një praktikë e vlerësuar në Kosovë, kultura e endjes me vek gjithmonë ka ekzistuar në mesin e grave, ato tradicionalisht kanë prodhuar qilima me dizajne gjeometrike për përdorim shtëpiak. Si një piktore me profesion, Zherka ngjyros fibrat dhe i thur ato duke përdorur teknikën tradicionale me vek të cilën e mësoi nga gjyshja e saj. Në këtë mënyrë, ajo rikuperon dhe rimagjilon një kulturë të vjetër të bazuar në zanat. Midis një peizazhi dhe një portreti, *Heshtja* është një reprezentim abstrakt i asaj që zë vend jashtë gjuhës. (Erëmirë Krasniqi)

© Violeta Xhaferi
Tetëdhjetë e katër zogj, 2021
300 x 300 cm
Tekstil, ngjyrë tekstili dhe thartirë

Përmes praktikës së saj në tekstil, puna e Xhaferit, *Tetëdhjetë e katër zogj*, angazhohet në çështje të eksplotimit mjedisor, zhdukjen e specieve, ndotjen dhe dhunën e jetës makinerike. Shprehja artistike përmes tekstilit lejon që mesazhi të jetë më i tretshëm. Helikopteri, një makinë e prodhuar nga njeriu, ka një prani invazive dhe krijon tension në një habitat që duket të jetë vetëm i zogjëve. Ndjenjën e të qenurit e mbështjellur nga një pyll i dendur dhe i gjelbërt, dhe momentet e aty-këtushme të tejdukshme që lejojnë depërtimin e dritës, Xhaferi i krijoi duke aplikuar ngjyrë dhe zbardhues të tekstilit. Trajtuar së bashku, tekstili i pikturuar portretizon peizazhin grabitqar politik dhe tregon qasjen konkuistadore ndaj burimeve natyrore. (Erëmirë Krasniqi)

Galeria Kombëtare e Arteve, Tiranë
National Gallery of Arts, Tirana

01 shkurt/February – 01 prill/April 2021

Violeta Xhaferi

Lumturi Billoshmi

Blerta Hoçia

Shelbatra Jashari

Fitore Isufi – Koja

34

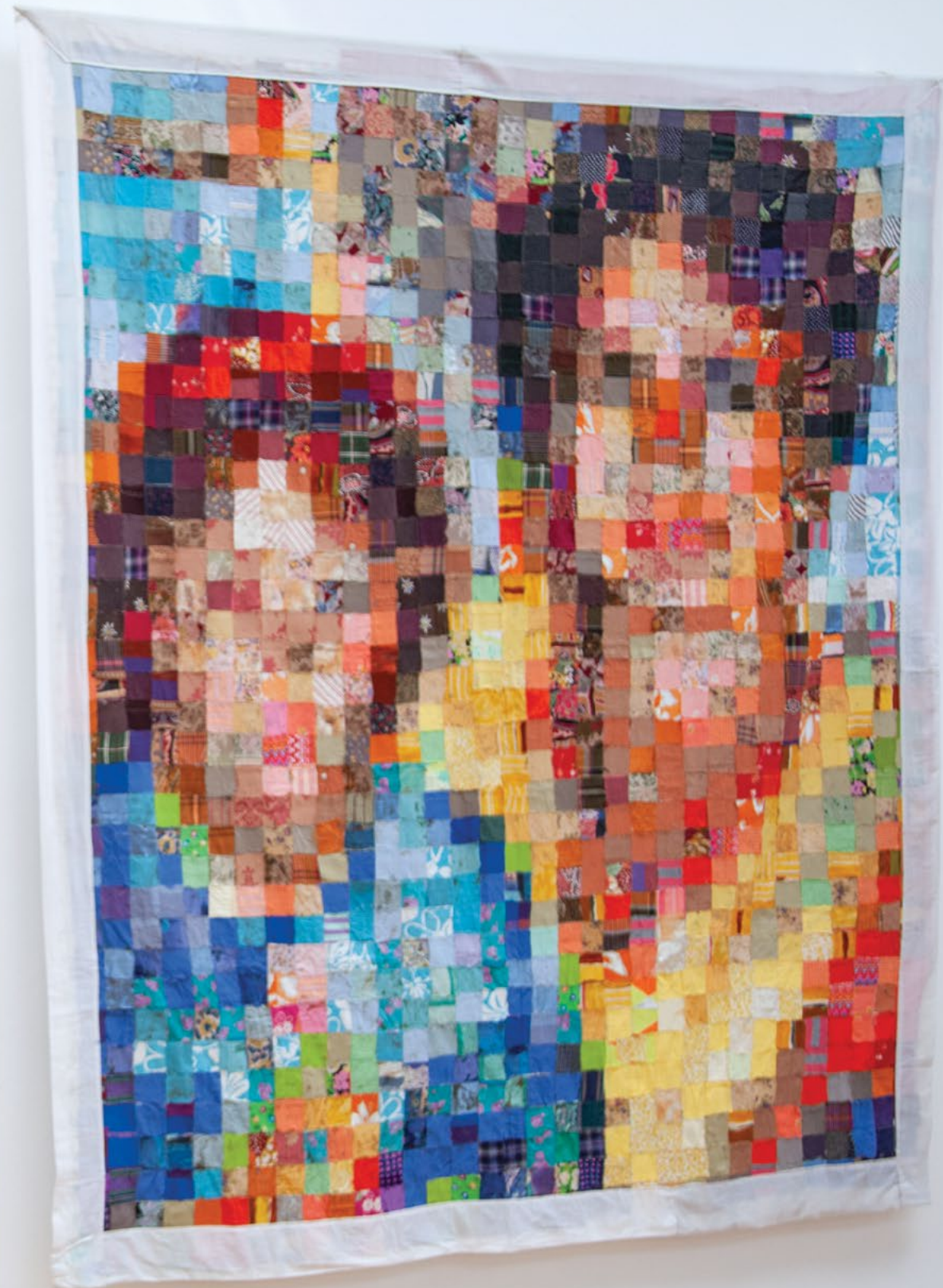
Miradije Ramiqi

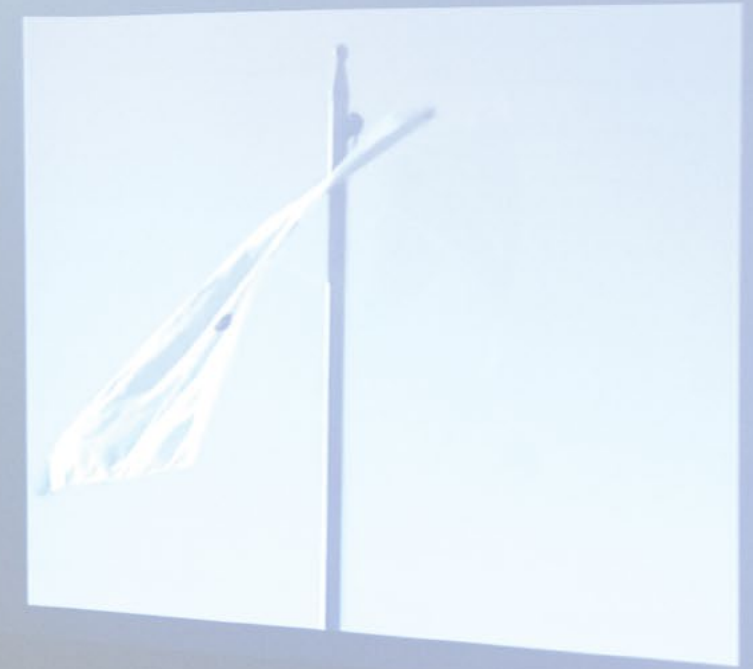
35

Brigita Antoni

Matilda Odobashi

Silvi Naçi

Nurhan Qehaja

Hyrije Krypa

Alije Vokshi
Blerta Hoçia

Brigita Antoni

Matilda Odobashi

Liljana Çefa

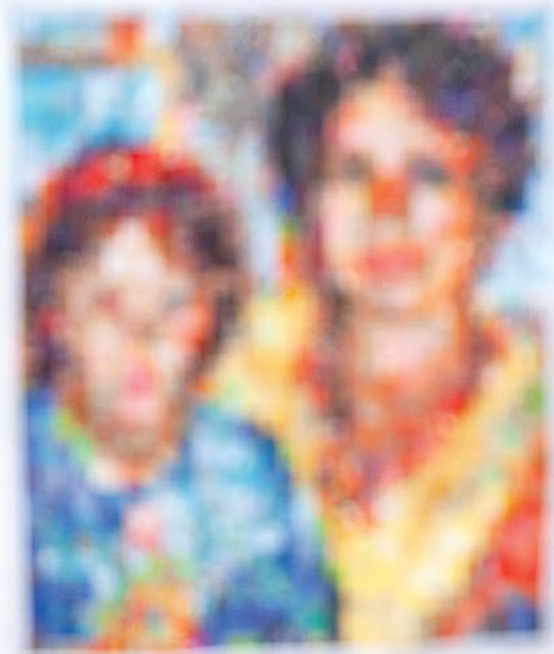
Nurhan Qehaja

Eli Xoxa 57

Ledia Kostandini

Sofia Zengo Papadimitri

Nurhan Qehaja

68

Eli Xoxa

Hyrije Krypa

69

Hyrije Krypa

Alma Bakiaj

Eli Xoxa

Alije Vokshi

Silva Agostini

Violeta Xhaferi

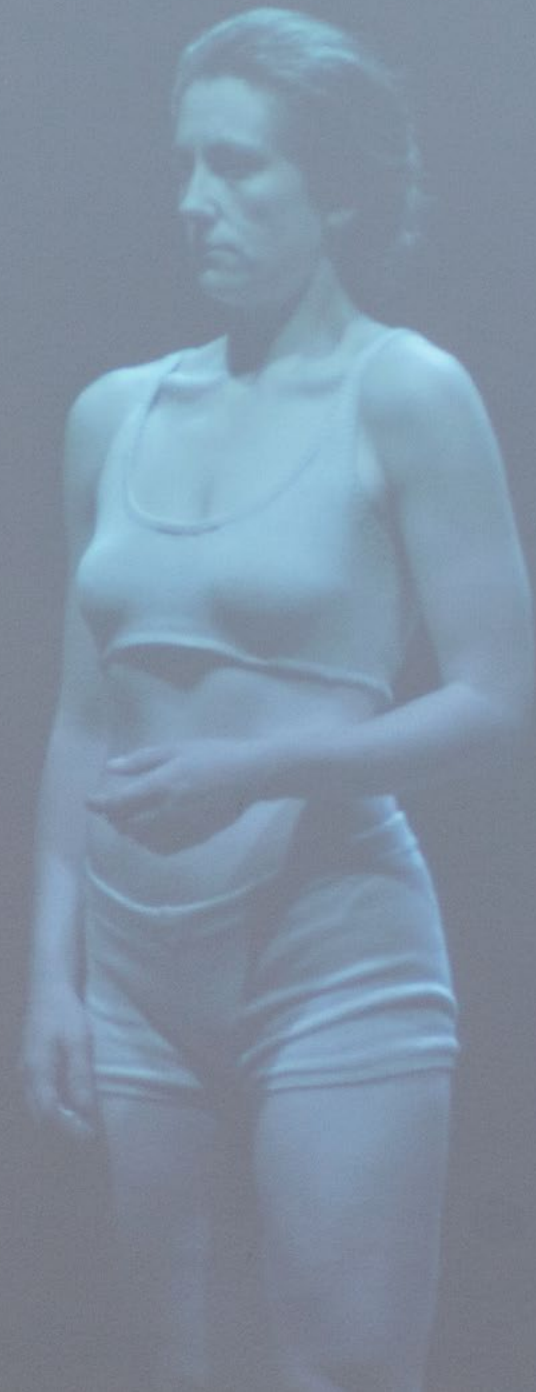
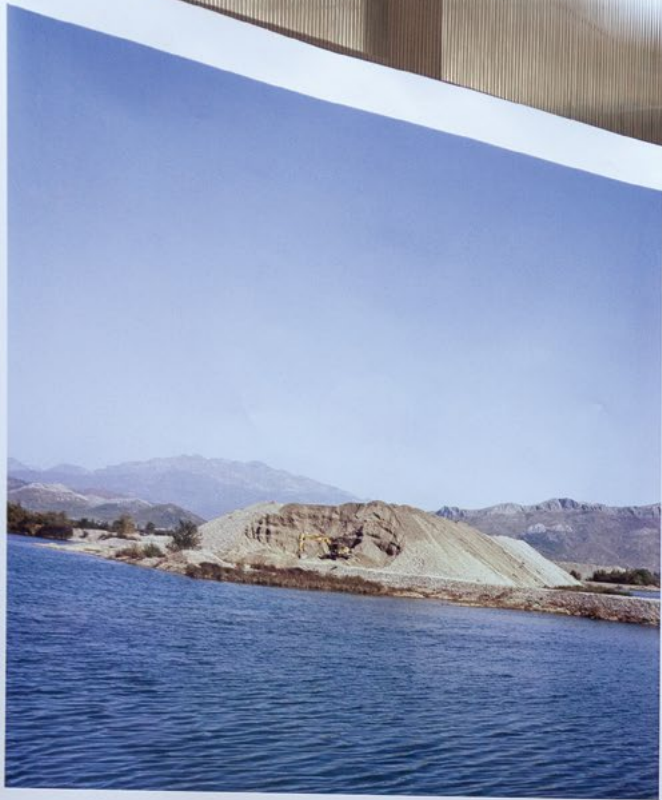

Majlinda Hoxha

Silva Agostini

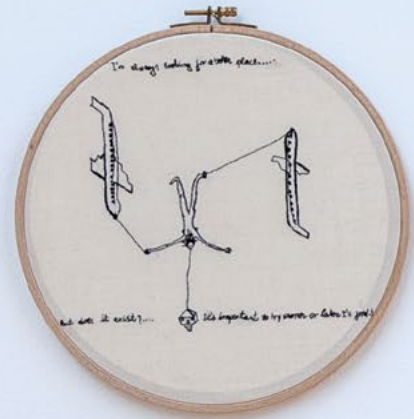
Alketa Xhafa-Mripa

AMBITIONS

The exhibition *Ambitions* maps out artistic positions and individual methodologies of women artists in Albania, Kosovo and the diaspora. The exhibition seeks to expand histories of women in the arts and to explore new critical terrains to recover and reimagine women's subjectivities in the history of arts.

As we acknowledge multiple locations where women's agency is constituted and the political and cultural context in which their art practice carries meaning, and aware of how gender essentialisms distribute and fix cultural meanings of what women are and what they can achieve. We are seeking to chart women's non-unified narratives, individual methodologies and artistic positions and to insert them back into historical visual arts narratives.

The exhibition provides a platform to discuss these works produced by women and to consider diverse artistic trajectories that women artists have weaved in the context of post-Second World War until today. The exhibition draws on arts and culture research and collections of the National Gallery of Arts in Tirana and National Gallery of Kosovo in Prishtina closely examining the conditions and aesthetic regimes that have dictated artistic production and expressions, as well as women's place in them.

The exhibition presents images of intersecting and overlapping practices and debates too complex for any linear narrative to contain. To avoid the pitfalls of linear historicizing, the exhibition is not in chronological order. Instead, the narrative follows the nonlinear course of the women's art practice. Individual ambition was one of the main sources that sustained women artists. Their drive helped open arts and culture to other art practitioners.

Not every displayed work emerged from a feminist context. Instead, some intersect with feminist thought by problematizing patriarchal order. Through flexible and self-aware praxis, they show commitment to renegotiating gendered social constructs, and offer differing possible futures for women in the arts.

The exhibition *Ambitions* is intended to be a contribution to local feminist discussions, rather than serve as an end in and of itself. It rests on four conceptual structures: Archives of the body; Grammar of memory; Willful anachronisms; and Poetic compendium.

- Silva Agostini
- Brigita Antoni
- Bora Baboçi
- Alma Bakiaj
- Lumturi Blloshmi
- Lirije Buliqi
- Liljana Çefa
- Donika Çina
- Flaka Haliti
- HAVEIT
- Blerta Hoçia
- Majlinda Hoxha
- Shpresa Faqi
- Fitore Isufi – Koja
- Shelbatra Jashari
- Ledia Kostandini
- Edona Kryeziu
- Hyrije Krypa
- Iva Lulashi
- Diana Miziri
- Silvi Naçi
- Matilda Odobashi
- Greta Pllana
- Edit Pula(j)
- Nurhan Qehaja
- Alketa Ramaj
- Miradije Ramiqi
- Anila Rubiku
- Merita Selimi
- Marina Sula
- Alije Vokshi
- Eli Xoxa
- Alketa Xhafa Mripa
- Rudina Xhaferi
- Violeta Xhaferi
- Androniqi Zengo Antoniu
- Sofia Zengo Papadimitri
- Valbona Zherka

● ARCHIVES OF THE BODY ●

From multidisciplinary perspectives, the works explore the body, which is always-in-the-making, gendered and subject to alterations by an array of cultural and political factors. Countering these assumptions has made the body (in all its multiplicity) a discursive entity. By approaching the body as an archive of affects, performance and embodied politics through individual methodologies, women artists have not only reclaimed corporeality but used the body as a site to counter cultural essentialisms. Moreover, the works that are part of this conceptual frame rewrite and reconfigure the body, turning it into a site of accumulation and transmission. Flexible strategies with which to narrate and pluralize the understanding of the body emerge.

- Silva Agostini
(A) Current State, 2014
Video, 7' 15"

Through body movements that grow from the emotional and physical tensions of the protagonist, in *(A) Current State*, the performance aims to give shape to a psychologically charged human condition. Complex emotions are shown through the body, as it turns into an expressive and direct means of communication with oneself and the spectator. At the end, rather disoriented, we suddenly find ourselves confronted with her intimate dimension. The closeness to the body makes this emotional weight, part of human nature, almost tangible. (Silva Agostini)

- Alma Bakiaj
I remained too much inside my head, 2020
5 aquarel on paper, 34 x 29 x 4 cm
Perspex acrylic frames

The series *I remained too much inside my head* is a dive into the artist's head, seeking for "human pieces" of her historical existence in the past and presence. There she finds traces of trauma, intensity, genealogy, irreparable loss and suffering. The works represent a more general overview of human existence

and family values. The figures seem to demonstrate a strong effort to react to the surrounding environment, as they try to speak to us. At the same time, they are withdrawn in their own selves. The illusion of freedom is cut short by the "necessity of blood", the (Albanian) family, through a wide range of emotions. The artist is seeking her home, her homeland, a place where she belongs. (Alma Bakiaj)

- Alma Bakiaj
Ariel, 2011
Video, 3' 2"

Ariel negotiates the love-hate relationship between mother and daughter, feelings that are formed in an oppressive atmosphere. The dizzying conflict lasts until one manages to impose on the other. The title is a reference to the artist's childhood, as she was nicknamed *Ariel* when she was young. It is also a reference to Sylvia Plath's homonymous collection of poems written during the final months of her life. They present a sensitive young woman battling the forces of society and her own demons to achieve an imaginative transformation determined solely by herself. (Alma Bakiaj)

- HAVEIT
Baby blues, 2017/2021
Performance

"First wash your hair but don't let your head's filth fall on your body because eyes and legs don't become one." The battle for the balance of the soul and body, in the midst of "madness," whose weight and length cannot be measured out accurately, is a burden you're forced to welcome, that you manage with yourself split in half. Built intelligently, the body mobilizes its defense mechanisms, which, in the given state, defeats the mind and refuses to be completely guided by it. Caught in this entanglement of frequencies, from the outside, women are stigmatized. (HAVEIT)

© Shpresa Faqi
Driving projection, 2018
Ink on paper, projection

For the production of the work *Driving Projection*, Faqi drove for twelve weeks from Kassel (DE) to Ferizaj (RKS) and created 239 ink-on-paper drawings that she projected from her car as site-specific installations in public space or art institutions. Additionally, she collected thirty wheel covers literally from the streets and drew floristic still lifes with nail polish on them. The driving project is about experiencing art with all senses, while simultaneously creating and receiving during the exhibitions. With each driving-projection in a site-specific location, every city adds its own sounds, smells, feelings and tastes. (Shpresa Faqi)

© Fitore Isufi – Koja
Japan, 2006
Video, 2'

Japan calmly waves the virginity flag under an almost hypnotic sound of "Hallelujah," deriding an old local tradition that is long out of practice in urban areas. It "celebrates" a woman's virginity on her first wedding night by glorifying the white sheet stained with blood, as proof of the purity of the woman who enters the family. Therefore, the flag of the cult of compulsory virginity that judges someone's value based on their sexual behavior within the current context becomes a flag of obscurantism, male power, social arrogance and manipulation. The flag, with its iconography resembling the Japanese one: a white background with a red circle, questions persisting traditional social aspects of today's contemporary society. (Koja)

© Silvi Naçi
Hard, 2020 – ongoing
Hundreds of 1x2 cm white ceramic beans

Since the beginning of 2020 during the pandemic, Naçi has been molding hundreds of ceramic *fasule* (beans). The work follows the trajectory of the *fasule* during years of

colonization and its travels from West Africa, the Middle East, and the Mediterranean. Each life-size ceramic *fasule* measures 1x2cm, at its root small vulvas are carved in. During workshops in her patio, family and friends have contributed by molding *fasule* along with her. Touch, being-with-one-another, and collective making is at the root of this work. (Silvi Naçi)

Contributors: Vickie Aravindhan, Lulu Braithwaite, Courtney Coles, Óscar Corona, Brd Driessen, Beth Fiedorek, Heather Gutentag, Coffee Kang, Hanieh Khatibi, Andrew Koo, Babsi Loisch, Ramona Mikelson, Alicia Piller, Alexeis Reyes, Mar Sudac, Hannah Varamini.

© Edit Pula(j)
The Last Meters, 1998
5 components, 300 x 50 cm
Printing ink / Lithography on wallpaper

In 1998, Edit painted more than hundred meters of vintage wallpaper found in rolls in second-hand shops for her postgraduate show in London. Visible are the remaining framed fragments: the cut, the scratched, the creased *last meters* of this twenty-three-year-old rolled-up story. *The Last Meters* (1998) draws attention to the temporary resting spaces of artwork. Resting spaces refers to a space that allows the work to rise up for dignified standing. In this case, a space where the monumental scale of rolled-up sponge-brush hand-painted wallpaper takes on a new meaning and becomes a meditative experience. The scale, the subdued hues, and the delicate texture of the old paper make these paintings look like skin in search of a body. (Edit Pula(j))

© Anila Rubiku
Sewn Dreams, 2004
10 pieces, 26 cm diameter
Embroidery on linen

Time, dreams, home and drawings; Rubiku's world is composed of ten embroideries. The process she used is different from any of her

other artwork: Rubiku uses the circle as a frame, a representation of the perfect sign. Time to draw, to dream, to come on this journey, to sew, to chat, to drink a Turkish coffee is needed. Being away from home and not in contact with her culture, she discovered that she likes sewing. She rediscovered this tradition that has been passed on from one generation to another in her family. The imagery of the drawings is very strong, while the technique is soft and feminine. Both the strong drawing and the delicate sewing are hers. She knows where she comes from, but she doesn't know where she's going. (Anila Rubiku)

© Alketa Xhafa-Mripa
Mum, am I a Barbarian?, 2013
120 x 180 cm
Color photography

Mum, am I a Barbarian? (questions culturally established concepts of barbarity, investigating what it would mean to be a barbarian today. Xhafa-Mripa projects herself as a woman at the center of a traditionally male space, where a range of possible standard yet ambiguous roles coexist (the mother; the female ideal; the Holy Virgin; the foreigner; the housewife) together with her daughter, who could, in turn, *become* a barbarian or a messiah, depending on society's interpretations of such concepts. This visual challenge is posited in the face of the hitherto historical framing of the concept of barbarity, hinting at what such an image and its connotations could reveal if placed in today's spatio-economic context. Problematizing the common understanding of the category of the barbarian is often dialectically necessary for the subject who posits it. The hope, by extension, that this simple and direct image can reveal many of the contradictions inherent to the language of our current socioeconomic system. (Alketa Xhafa-Mripa)

© Eli Xoxa
Untitled, 2014
18 x 25 cm, Framed 53 x 53 cm
Lithography

Untitled, 2004
42 x 35,5 cm, Framed 70 x 50 cm
Lithography

Most of Xoxa's work in the collection of the National Gallery are large sculptures and alto-relievs, like *Tirana Women's Protest* (1979) or *At my son's day care* (1984), depicting women in their public life and occupations. For this exhibition, we have chosen as well works from her private collection consisting of small size *Untitled* graphics, realized in a fast and expressive way, intended to capture immediate feeling in the form of a sketch. Here too, the subjects are women, but this time, in their private environment and separated from the context of the public. In these works, the line is the element that both shapes the characters and gives them a sense of playfulness. (Adela Demetja)

© Alije Vokshi
Breaking of the Border, 1999
123 x 123 cm
Oil on canvas

Breaking of the Border produced in 1999 by Vokshi is a meditation on war. Overwhelmed by news about the frontline, the painting refers to the Kosovo-Albanian border which was freed during the well-known Battle of Koshare between the KLA and Serbian forces, out of which the KLA came out triumphant. Sequences of recent history appear in Vokshi's paintings, though only through her unique abstract vocabulary. They might not be loud and do not impose their narrative, but they take note. (Erëmirë Krasniqi)

● GRAMMAR OF MEMORY ●

This conceptual frame explores modes of visual narrativization based on memory – personal or collective – that women artists have employed to reclaim their agency and their place in history. The act of narration not only shapes the past, but also becomes a mode of constituting the self. Wrestling with histories of different scales that fail to include women, this section brings together works that question, intervene and reimagine what is thought of as a shared history. Weaving less visible perspectives into larger historical narratives, they amplify a multitude of personal voices framed within a larger social context. Moreover, by highlighting continuities and disruptions of memory, the works question inner workings of memory within the patriarchal setting and the absence of women's subjectivity that history narratives create.

© Lumturi Blloshmi
Actionworker, 1970
Oil on canvas
111.5 x 66.3 cm
Collection of the National Gallery of Arts

Blloshmi's paintings, installations and performances after the '90s used satire and irony to critically reflect on the context in which she lived. By cultivating and readopting an approach that went beyond specific art styles, Blloshmi tirelessly resisted different regimes and developments by building her work from her personal experience. A distinct feature in Blloshmi's work is how the human body dictates the background, the shape and the frame of her paintings and photographs. Oftentimes Blloshmi depicted herself in her paintings, performances and photographs. By doing so, she clearly created, through subjectivity, a relationship between herself and the given political context, which allows her and us to perceive history and reality from a self-defined and personal view point. The conscious choice of Blloshmi to include her own representation in her works, even during communism, makes it possible to analyze her

work inside the conceptual art discourse. The painting *Actionworker* (1970), with an unusual canvas size, is a self-portrait depicting the artist as a volunteer community action worker. (Adela Demetja)

© Liljana Çefa
The Children in the Museum, 1974
133 x 158,3 cm
Oil on canvas

Collection of the National Gallery of Arts
Liljana Çefa worked for about three months to create *The Children in the Museum* (1974), where she initially realized a number of detailed sketches and studies for each of the children in the picture based on real sitters. Among them are her son and his peers. The painting shows the teacher with a group of first graders during a visit to the National Liberation War pavilion at a history museum. The space of the museum shown in the painting is imagined but recreated referring to the museums of that era in Shkodra and the Historical Museum in Tirana. The picture represents an interesting moment in dealing with history and the way it is conveyed. At the same time, it serves the creation of collective memory. With its inclusion in the exhibition, this painting promotes reflection on the medium, the exhibition, and the institution, as well as the possibilities and limits of visual representation. (Adela Demetja)

© Donika Çina
A Side, 2020
Installation, 182 x 303 cm
45 varnished envelopes, 45 objects,
45 A4 paper accompanied by photos,
23 notebook moleskine cahier journals –
kraft brown

A Side is an installation based on a previous video piece of the artist's *Untitled (Family Tree)*. Conceived inside the walls of the Swedish Arts Grant Committee where the artist was invited as an international grant holder, and during lockdown measures due to the global pandemic, the installation archives, yet

translates the former 45 channel video piece in a bureaucratic form. By creating a file for each video channel and character inside the video work, the installation gives physicality and immobility to what it is a moving image while navigating between what is formal history and data and what is memory and personal notations. (Donika Çina)

© Majlinda Hoxha
In Tandem, 2012
4 photographs, 84 x 84 cm

In Tandem, landscapes, monuments, built or unbuilt objects, bunkers or tents, the ever changing scenery on the path to the south, Hoxha creates a personal environment that is sensitive to the recent economic and political transitions of her country. The images are disrupted by nude bodies, bringing forward a neglected past that lacks physical citations. This anthology of images speaks to a present that is yet to be revealed. (Majlinda Hoxha)

© Ledia Kostandini
Aftermoments, 2017
240 x 200cm
Patchwork quilt

In *Aftermoments*, early childhood photos turn into quilts using a craft method Kostandini inherited from her grandmother. Being a tailor, her grandmother used to collect leftover fabrics and stitch them randomly, side by side, providing big scale textiles. She also produced unconventional patterns out of scrap. Kostandini decided to re-elaborate the existing method into a more rational composite of rags that respond to photographic pixels. The process is no more perfunctory rather than a link of time and experience. Craftwork is estimated as a representative artifact of collective memory which arises simultaneously in the form of digital resolution and practical understanding of tradition. (Ledja Kostandini)

© Edona Kryeziu
Greetings from an Elsewhere, 2019
Video, 5' 14"
Loop

Greetings from an Elsewhere is a video-montage consisting of VHS tapes used during the '90s as the principal means to document and share *life elsewhere*. Since the '90s repression by the Serbian regime led to the dispersion of Kosovars across the world, by exchanging VHS cassettes across borders, families and friends sent their greetings, giving each other glimpses into how familiarity was kept in times of estrangement and distress. The video is edited elliptically on the basis of the repetitive nature of the diasporic condition itself: separating, coming together, just to separate again. An enduring state of transit, where being *here* simultaneously comes with being *elsewhere*. (Edona Kryeziu)

© Hyrije Krypa
Ganimete Tërbeshi, 1983
75 x 35,5 cm
Print, framed
Collection of the National Gallery of Kosovo

The portrait of Ganimete Tërbeshi as a young woman was conceived by Krypa in 1983. In the aftermath of the Second World War, her heroism was applauded. Tërbeshi was among few women to be commemorated and written about in history textbooks, especially for standing up against fascism. The unusual dimension of Krypa's representation of Tërbeshi is the iconography she employs, which is not typically heroic. By bringing Tërbeshi into a space with colors and fruits, Krypa assimilates the heroine into her own visual vocabulary and escapes heroic monumentality, thereby humanizing her figure. (Erëmirë Krasniqi)

© Iva Lulashi
Outside Underwear, 2020
30 x 40 cm
Oil on canvas

Non ti preoccupare cara, 2020
30 x 20 cm
Oil on canvas

Senza badare alla verita, 2019
30 x 30 cm
Oil on canvas

In the painting series *My Point of View* (2020), Iva Lulashi develops an individual methodology, which draws from media flux, in particular, the audio-visual production of 1960s and 1970s Albania. She translates these images into paintings. In these often playful and sensual historical and individual reflections, the women disobey the propagandistic imagery, revealing what escapes the visual language of the time. As she revisits the past, she reimagines women's subjectivity and their place in society. Through tales and her family's memory, Lulashi harmoniously mixes her biography with universal dimensions; more importantly, she succeeds in creating a functioning dialectic where politics is woven into the more private dimension of the self and eroticism. (Erëmirë Krasniqi & Iva Lulashi)

© Greta Pllana
Untitled, 2015
110 x 145 cm
Oil on canvas

Her work stems from a need to give voice to the memories and traditions linked to her country of origin, which she was able to experience only partially. She therefore began to explore family albums and historical archives, impressing the sights and the sensations that aroused her on the canvas. The painting *Untitled* (2015) is inspired by a photo found on the web that portrays two women dressed in typical Albanian clothes. The faces remain without identity precisely

because it is not important for me to give a name to these faces but mostly to represent a large slice of faces that I often saw, with hard features and a marked look. (Greta Pllana)

© Eli Xoxa
Tirana Women's Protest, 1979
104.5 x 206 cm
Alto relief, gypsum
Collection of the National Gallery of Arts

In September 1979, Eli Xoxa submitted this relief *Tirana Women's Protest* (1979) to an exhibition organized for the first time by the National Gallery of Arts (GKA) for the artists of Tirana. She has liked drawing and especially the line element. From this initial interest came her preference for relief, especially alto-relief, which gave her the opportunity to create plasticity and elegance at the same time. She wanted to create a massive work, so she initially studied art history book images that depict revolutions and demonstrations. The impetus to choose exactly this motive was a group of intellectual women (K. Begeja, D. Siliqi, E. Mandia, D. Harito) who were friends of Dhurata Xoxa, her husband's mother, who often gathered at the home where Xoxa also lived. In addition to encouraging her to participate in the exhibition, they inspired her with details and information about the demonstration of women in Tirana on September 17, 1942 as part of the Anti-Fascist National Liberation Movement. In this demonstration against the imprisonment and deportation of Albanian youth, dozens of women and girls faced police forces led by fascist authorities. Many women were arrested and one of them, Mine Peza, was killed, becoming the first martyr among the anti-fascist women of Tirana. Xoxa worked on this piece for about six months, which, after the exhibition, became part of the GKA collection. (Adela Demetja)

© Violeta Xhaferi
The Journey, 2001
180 x 260 cm
Acrylic on canvas

The Journey by Violeta Xhaferi gives a condensed feeling that demands an outlet. The painting is a montage of scenes that evoke contrasting feelings, creating a sense of a fragmented world supported by dizzying strong colors. The diptych contains graphic scenes of violence and iconic images of refugees fleeing their homes. Incorporated in the same plane are scenes of leisure and relaxation, as well as girls doing sports or coming out of a swimming pool. Painted while in exile between 1994–2003, Xhaferi experienced the war of her native country Kosovo through televised images. Situated between advertisements of good life and news reports from the frontline, in her works, both narratives compete for attention and seek resolution. (Erëmirë Krasniqi)

© Androniqi Zengo Antoniu
Self-portrait, 1962
77 x 60.5 cm
Oil on canvas
Collection of the National Gallery of Arts

Among fifty works by Androniqi Zengo Antoniu that are part of the National Gallery of Art collection are two self-portraits of the artist; one from 1935, when Androniqi was still a student, and the self-portrait from 1962. In the self-portrait of 1935, the artist is presented in profile with the out-of-frame look, thoughtful and seemingly unconscious at the moment of capture. While, in the self-portrait of 1962, she presents herself as a painter at work, with the palette in one hand and the paintbrush in the other. Her conscious eyes now look directly at the observer, she sits straight up with a confident posture. We know that many other female artists have used self-portrait to seek out and confirm their place in the history of art. Androniqi, as the first female artist in Albania, certainly faced difficulties positioning herself in a male-dominated society. Therefore, this self-portrait as a painter is of special importance to Albanian art history. (Adela Demetja)

● WILLFUL ANACHRONISMS ●

Intended as a dialogue between artistic positions of women of different generations and geographies, the artwork represents a willful gesture of inconsistency toward authority, patriarchy, linearity and the imposed order. The dissonant temporalities brought forth by these works and an anachronistic curatorial approach encourage new modes of narrating and relationship building. Their artwork forges intergenerational feminist cultures. Creating such a dialogue enables us to understand and imagine a differently configured world.

● Flaka Haliti
My Balls, 2007–2008
Video, 1' 5"

My Balls (2007–2008) "We don't have successful internationally known women artists from Kosovo. This shows that they don't have the balls to become artists and to use the art spaces." So Haliti was told. The livestock balls that took her place at the exhibition of the Muslim Mulliqi Award at the National Gallery of Kosovo in Prishtina in December 2007 were conceived as a direct response to this statement. It was a simple illegal act: Haliti entered the gallery during the official opening, placed a number of livestock balls in the corner of the gallery space, decorated them like presents, and walked out of the gallery space. (Flaka Haliti)

Me, You and Everyone We Know, 2013
Each 110 x 110 cm
Spatial installation, mirror, print

This variation of the work produced for the exhibition is a critique of the art discourse, the unequal power relations and gender stereotypes it creates and reinforces. Two diagrams visualise a set of attributes ascribed to female and male artists within the art discourse, making visible the misogynistic power structures embedded throughout art history until today. In addition, the language plays a dual role in that it not only illustrates how things stand, but also reinforces the same

old structures of gender disparities in the art world. (Flaka Haliti & Adela Demetja)

● Blerta Hoçia
I Have Many Eyes, Beautiful Eyes, 2013
8 photographs, 32 x 50 cm
Digital printing on aluminum plate

The title of *I Have Many Eyes, Beautiful Eyes* (2013) is a reference to Offenbach's fantastic opera *Les Contes d'Hoffman*, from which the work also takes inspiration. The main character falls in love with Olympia, an automa with the appearance of a girl. The act of falling in love is characterized by the act of staring intently into her eyes, which are just two painted glasses. When gazing at her eyes, one is actually seeing one's own eyes mirrored in hers. The work takes note of the narcissistic approach to others and especially to loved ones. It also explores the possibilities of memory to be transformed and multiplied. The photographs come from the Hoçia's family archive; from where only the eyes are detached and moved from the original context to be conceived as a very intimate exhibition *en plein air*. (Blerta Hoçia)

● Shelbatra Jashari
Moving Series, 2007 – ongoing
Series of color photographs, 40 x 60 cm

Moving Series is a series of photographic self-portraits in movement capturing performative actions and interventions in public and private space. This project started out of the artists' necessity to document her own development as an artist, dancer and performer. The photographs thus became the baseline of her methodology in movement studies. This exhibition consists of thirty-two portraits from eight series: head banging, hanging, jet-set, crawling, blowing, jumping, heroes, death+sleeping. The portraits are either a conceptual take on the selfie or developed with a photographer. (Shalbatra Jashari)

Contributing photographs by Ely Dagher, Alkan Chipperfield, June Peduzzi, Julien Gilbert,

Valentina Matzner, Charlotte Van Buylaere, Arthur Van Cauwenbergh, Nicolas Matzner Weisner, Jetmir Idrizi, Saadat Foroushani, Blearta Jashari, Rrita Jashari.

● Matilda Odobashi
Lines that Lie, 2018 – ongoing
380 x 430 cm
Wallpaper

Untitled, 2014–2019
7 drawings, 10.6 x 14.4 cm
Rapid on paper, framed

Lines that Lie "Melania's population renews itself: the participants in the dialogues die one by one. Meanwhile, those who will take their places are born, some in one role, some in another. When one changes a role or abandons the square forever or makes his first entrance into it, there is a series of changes, until all the roles have been reassigned. As the angry old man goes on replying to the witty maidservant, the usurer never ceases following the disinherited youth, the nurse consoles the stepdaughter, even if none of them keeps the same eyes and voice they had in the previous scene". Italo Calvino, *Invisible Cities*, 1972, selected by Matilda Odobashi

● Nurhan Qehaja
The Flag, 2005
Video, Loop

The Flag represents one's search of identity, gender and gender's place in society. The naked woman and the Albanian flag are in dialogue; their secret meeting in the middle of the night to sing the "forbidden" national anthem represents the uncanny that raises the awareness of the human body in relationship to time and space, as well as the struggle of one's self-expression in the search for one's own identity. This work was also exhibited at the Mumok Museum of Contemporary Art in Vienna as part of the Gender Check exhibition. (Nurhan Qehaja)

● Alketa Ramaj
Adam's Apple, 2013
Video, 3' 44"

The video *Adam's Apple* (2013) is a reference to the relationship between a couple as a cycle of what may seem monotonous but, in reality, is an interior conflict of insecurity and silent domination. (Alketa Ramaj)

● Marina Sula
Reserved, 2021
155 x 55 x 45 cm
Print, framed Steel, uv-print, plexiglass

Sula's work spans photography, sculpture and installation and is concerned with the constitution of the individual and society in relation to institutions and the reception of art. The print *Reserved* (2021) becomes a component of furniture, leaving its classical territory - the frame. The seat invites sitting and contemplation of other works in the exhibition, thereby extending care and attention to others. However, *Reserved* is not selfless in this constellation; it maintains agency. The print has a doubling and disorienting effect: the audience is invited to sit on another seat, which, according to Sula, is reserved. (Erëmirë Krasniqi)

● Miradije Ramiqi
Illyrian Archetypes, 1995
40 x 35 cm
Oil on canvas

Archetype Act, 1997
100 x 75 cm
Oil on canvas

Archetype Act, 1994
100 x 55 cm
Oil on canvas

The painting series *Illyrian archetypes* is connected to the research that Ramiqi did on Illyrians. In the '70s in Yugoslavia, a renewed interest in Illyrian culture and civilization took place, resulting in the publication of many

scholarly books. Ramiqi drew inspiration from and reinterpreted the pages of these publications as the abstract figuration in the series, thereby creating a contemporaneous body of knowledge of the histories of her predecessors. By creating visual aids to reimagine the Illyrians, she also firmly constituted her visual language as an artist. (Erëmirë Krasniqi)

● Alije Vokshi
Composition 5, 1998
123 x 123 cm
Oil on canvas

● Alije Vokshi
Drawing Series, 1993
8 drawings, 63 x 40 cm
Rapid on paper, framed

Vokshi's drawings are studies of movement. They are countless and take the form of a visual diary. The drawings record her personal time and document her creative process. In the 1980s, Vokshi preferred to be out in nature transcribing its forms; according to her, nature moved in diagonal lines. During the political turmoil of the 1990s, these exercises of diagonally spiraling lines and abstractions out of which at times emerged a face occurred daily in her studio, and tell the story of confinement and being one with oneself. (Erëmirë Krasniqi)

● Rudina Xhaferi
Rudinism, 2001
11 pieces, 3.1 x 2.1 cm
Painting on artificial nails, framed

The work *Rudinism* consists of eleven artificial fingernails. Ten out of eleven have painted on them the masterpieces of famous artists from different art movements and styles. The nail as canvas serves to remake the paintings of Picasso, Munch, Warhol and other male artists considered canonical in modern art. The eleventh nail is the artist's self-portrait, with which she inserts herself into the grand narrative of the Great Masters of painting and reinvents the natural order of the ten fingers

that make the architecture of both hands. Referencing a male-only lineage of artists, *Rudinism* disrupts the foundational narrative of modern art on whose works art history is based and the *isms* that have characterized 20th century art. (Erëmirë Krasniqi)

● POETIC COMPENDIUM ●

The conceptual grid of the Poetic Compendium brings together works that appeal visually and have been created from the perspective of the art producer: primarily not as a reaction to outside circumstances of their times but as embodiments of subjectivity. Following the poetic approach of the producers, we too, in the spirit of Boris Groys, have selected works that call for analysis and appeal to poetic, rather than aesthetic experiences. The latter being the spectator's demand for an aesthetic experience: the beauty, the sublime, and the sensual pleasure. By placing an emphasis on the poetics, the artworks' concern is not on providing pleasure, rather in demonstrating the minimal conditions within which self-perception is produced.

● Brigita Antoni
Dead End, 2019
Black vinyl and video loop on tablet

Sketch Book, 2017–2020
3,5 x 3 x 1 cm
Rapidograph on paper

The project *Dead End* (2019) consists of a vector drawing of a black speck, in digital print on a wall, and a series of digital scenes of natural and nuclear explosions as GIFs format on the Internet. Assembled as a new entity, *Dead End* highlights elements of natural phenomena presented through a more abstracted form. The black speck, now augmented to the size of a human figure, strikes the observer straight in the face with its impersonality, which denies any possibility of rational identification. This lack of identification is further amplified by the abstract, distorted smoke and fire signals in different colors, which alternate on a screen alongside. The image of red-hot glowing gas being sucked into a black hole has been a challenge to scientists for years. It could only be imagined and assumed until this year, but by no means objectively visualized, despite optical technological achievements in satellite analysis and observations of cosmical and

terrestrial phenomena. On that celestial screen, pulling the observer's eye into the unfamiliar space of the unimaginable, veiled in shadow, and the virtual movement along the paths of differently perceived realities are crucial to Antoni's questioning of the image. (Brigita Antoni)

● Bora Baboci
Triptych, 2019–2020
220 x 220 x 4 cm
Gouache and gesso intervention with brush on 3 gypsum panels

Triptych uses gypsum and ornament, materials that belong to projections, exhibitions, galleries, fairs, filming studios, and temporary spaces. They also started to appear in the remodeling of the home of the '90s in Albania. The home becomes an exhibition space, and the ornament is used as a marker of a turbulent identity. Previously exhibited in the form of a wall, this time in *Triptych*, the work comes in the form of a foldable wall, a paravent, a triptych, almost with the intentions of a cult object. (Bora Baboçi)

● Lirije Buliqi
Vase, 2007
22 x 22 x 9 cm
Ceramics / double-fired in 930 °C

Dance, 2007
35 x 29 cm
Ceramics / double-fired in 930 °C

Vases, 2008
35.5 x 28.5 cm
Ceramics / double-fired in 930 °C

Composition, 2008
33 x 33 cm
Ceramics / double-fired in 930 °C

Portrait, 2008
45.5 x 36 cm
Ceramics / double-fired in 930 °C

The ceramic series, produced by Buliqi across nearly a decade between 2004 and 2011, consists of wall-hung plaques and freestanding objects. They are noteworthy for their versatility, intricate technique, and imperfect beauty.

Partly figurative, partly abstract, colorful and textured, along with decisively modernist lines, Buliqi has forged an intimate relationship with her materials and process. Many of her works defy category, instead inhabiting a space between pottery and sculpture; platter and painting; craft and art. Working in this in-between has enabled her to explore tactile, yet aesthetic terrains. (Erëmirë Krasniqi)

© Majlinda Hoxha
Slippage, 2007
7 photographs, 40 x 40 cm

Slippage deals with ideas of displacement, decentralization and loss. Through a language of fragmentation, a set of objects, images and memories articulate the process of the home becoming unhomey and the familiar becoming unfamiliar. This series integrates the uncanny which perpetually inhabits the language of aesthetics. It is made ambiguous through both the unconscious and memory. *Slippage* sits within the grey area of language whereby the familiar is made strange. (Majlinda Hoxha)

© Diana Miziri
Composition, 1996
225 x 160 cm
Weaving

In terms of compositional values *Composition* remains abstract, but there is a noticeable evolution towards a more rational display with geometric elements. In terms of technique, we have a combination of different materials like wool, plastic yarn woven into a rug. Like all the works of the artist from 1992–1994, the experimentation was carried out on materials mainly wool, sack, various yarns, terip yarn, acrylic yarn and linen on a support of sacks, linen, fabrics, and other materials. A part of them hand-painted by the artist to achieve the necessary color. (Ela Miziri)

© Alketa Ramaj
Impurity, 2019
2 components, 250 x 140 cm
Industrial textiles

Industrial textile pieces whose primary function was to absorb the colors of clothes while washing in the washing machine make up the basis of the work *Impurity*. These pieces absorb the remnants of colored fabric dyes, not allowing the clothes to take on dyes. The pieces are white at first. As they are washed, they take on different shades based on the colors that the clothes release. The lines that are created as an installation direct them towards another identity, towards a new form in space. (Alketa Ramaj)

© Merita Selimi
Wanes, 2000
142 x 300 cm
Mixed technique on paper
Collection of the National Gallery of Arts

Wanes was experienced as a click inspired by a photo of Kel Marubi, *At the barber* (1900–1915). Viewed as a picture with a scenography, the tragic aspect of this scene becomes clear. A bending head on a white sheet like the shroud hanging over time dematerializes, which conveys a frightening situation where light is no longer hope. The white surface with large pieces of bright fabric is like an empty space, where the contrast deepens with the dark head without a body and nowhere to fall. Slight touches of the pencil give the subject and the act of shaving an instrument, such as hands that do not act. (Merita Selimi)

© Sofia Zengo Papadhimitri
Self-portrait, 1939
59.3 x 47.5 cm
Oil on canvas
Collection of the National Gallery of Arts

In Papadhimitri's paintings, during her Academy years, the influence of the master Vikatos as an impressionist painter is most pronounced. In some of the academic portraits of these years, her brush strokes are looser, lighter and more colorful. In the works of Papadhimitri after 1944, one can feel the departure from the impressionist tendency towards a correct realism and without any influence from the modern currents of the twentieth century. In general, the painter Sofia Papadhimitri tended towards the true reflection of portraits of ordinary people and landscapes of the Ionian coast (Saranda, Himara and Dhërmiu) and museum cities such as Gjirokastra, Berat, Kruja, and Pogradec. Her creativity over 35 years had a constant continuity in the realization of portraits, landscapes and floral still lifes. Portrait, as a gender, in Sofia Papadhimitri occupies the main place in her creativity. (GKA)

Valbona Zherka
The Journey, 1999
150 x 170 cm
Original wool
Traditional loom weaving

Zherka's tapestry *The Journey* conceived in 1999 is a biographical note. As much as the experience is personal, it reflects on the collective experience of displacement. She weaves the many routes taken by Albanians seeking refuge from Kosovo in 1999. The dark colors of the vertical lines of the tapestry abstractly depicting the journey are loyal to the grim times; amidst war and cold are over a million people in search of safety. (Erëmirë Krasniqi)

Valbona Zherka
The Silence, 1980
93 x 165 cm
Original wool
Traditional loom weaving

The Silence is among the first tapestries created by Zherka. Hand-woven in 1980, this work displays Zherka's different art approaches in the same compositional space. As a revered practice in Kosovo, the culture of tapestry-weaving always existed among women who traditionally produce geometric-patterned flat rugs and carpets for domestic use. As a trained painter, Zherka hand-dyes the fiber and weaves it using the traditional loom technique she learned from her grandmother. By doing so, she recovers and reimagines an old craft-based culture. Between a landscape and a portrait, *The Silence* is an abstract representation of that which exists beyond words. (Erëmirë Krasniqi)

Violeta Xhaferi
Eighty-four birds, 2021
300 x 300 cm
Textile, textile paint and acid

Through the medium of textile, Xhaferi's *Eighty-four birds* engages with issues of environmental exploitation, species extinction, contamination and the violence of machinic life. The textile allows for the message to be more digestible. The helicopter, a man-made machine, has an invasive presence and creates a tension in what seems to be a bird-only habitat. Xhaferi creates the feeling of being enveloped in a dense green forest, with here and there translucent moments allowing light to pierce through, by applying color and acid to bleach the textile. Taken together, the painted textile portrays the predatory political landscape and shows the conquistador approach to natural resources. (Erëmirë Krasniqi)

Galeria Kombëtare e Kosovës, Prishtinë
The National Gallery of Kosovo, Prishtina

30 prill/April – 30 qershor/June 2021

Violeta Xhaferi

Androniqi Zengo Antoniu

Androniqi Zengo Antoniu

126

Sofia Zengo Papadhimitri

Lumturi Blloshmi

127

Sofia Zengo Papadhimitri

Lumturi Blloshmi

128

Ledia Kostandini

Hyrije Krypa

129

Marina Sula

Greta Pllana

134

Nurhan Qehaja

135

Alije Vokshi

Marina Sula

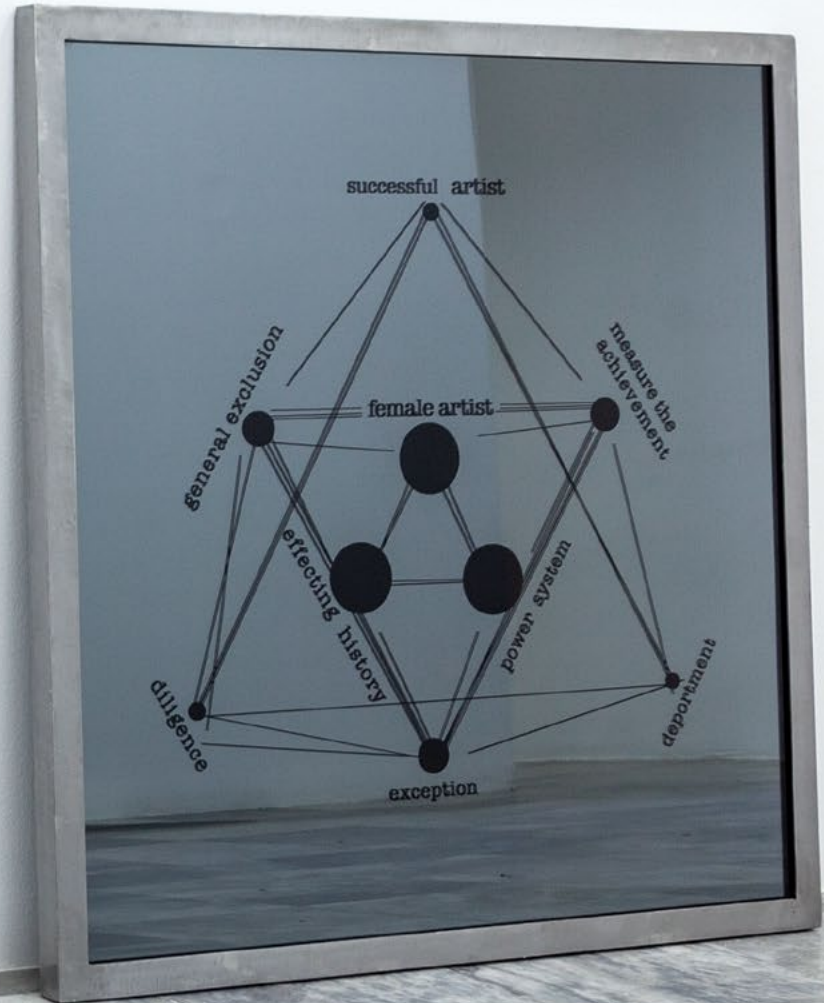
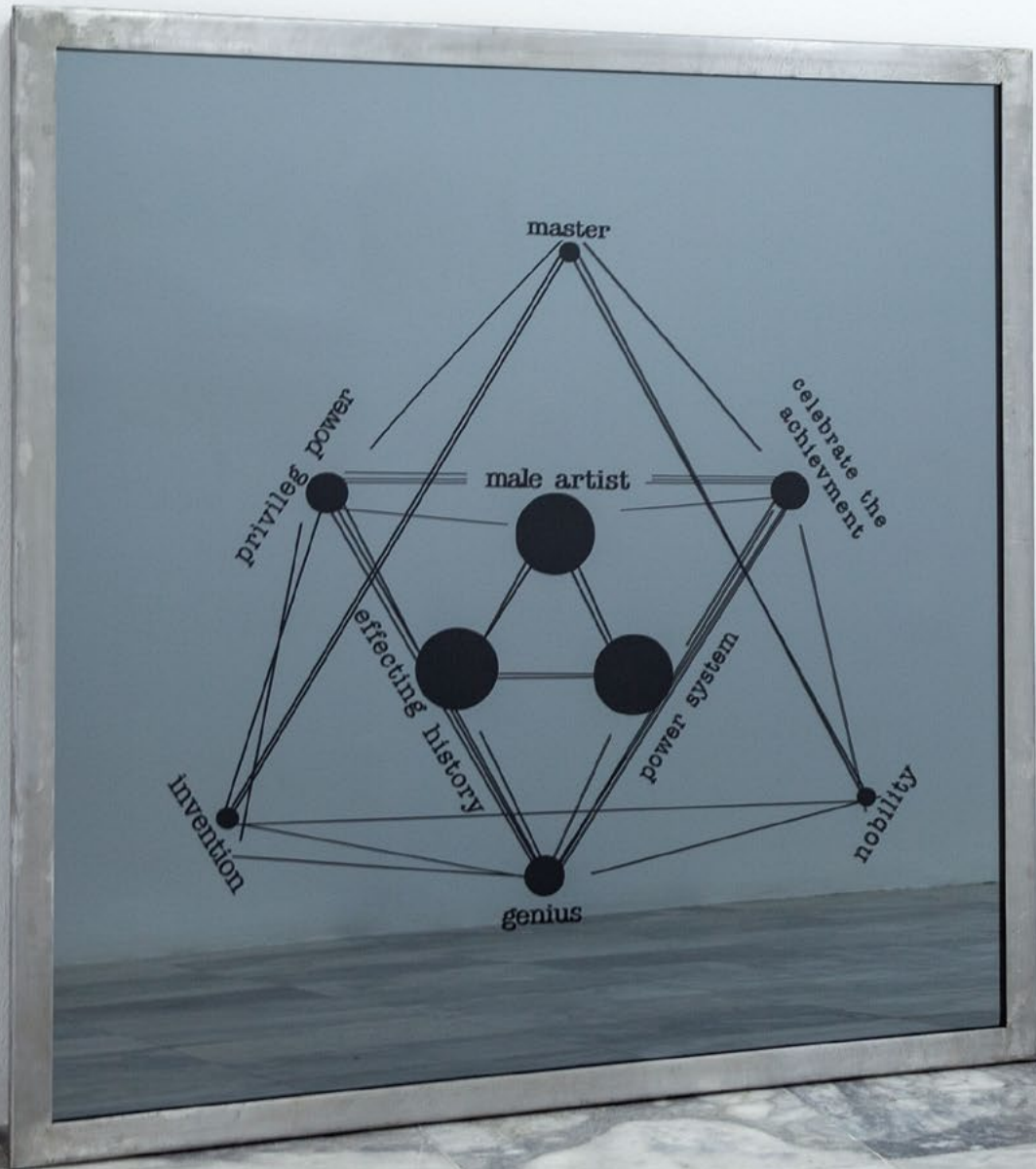
Blerta Hoçia

Donika Çina

150

Lirije Buliqi

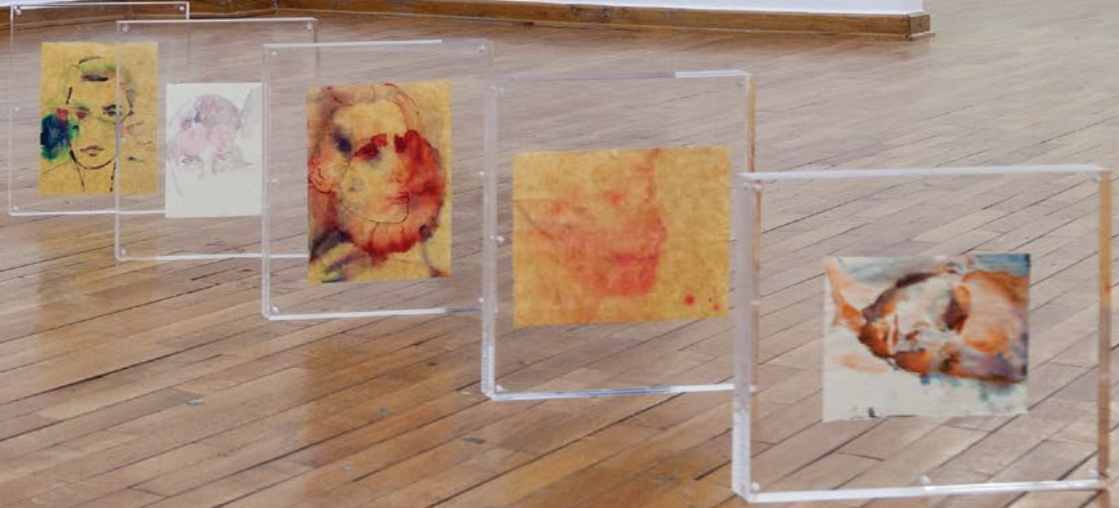
151

Fitore Isufi – Koja

166

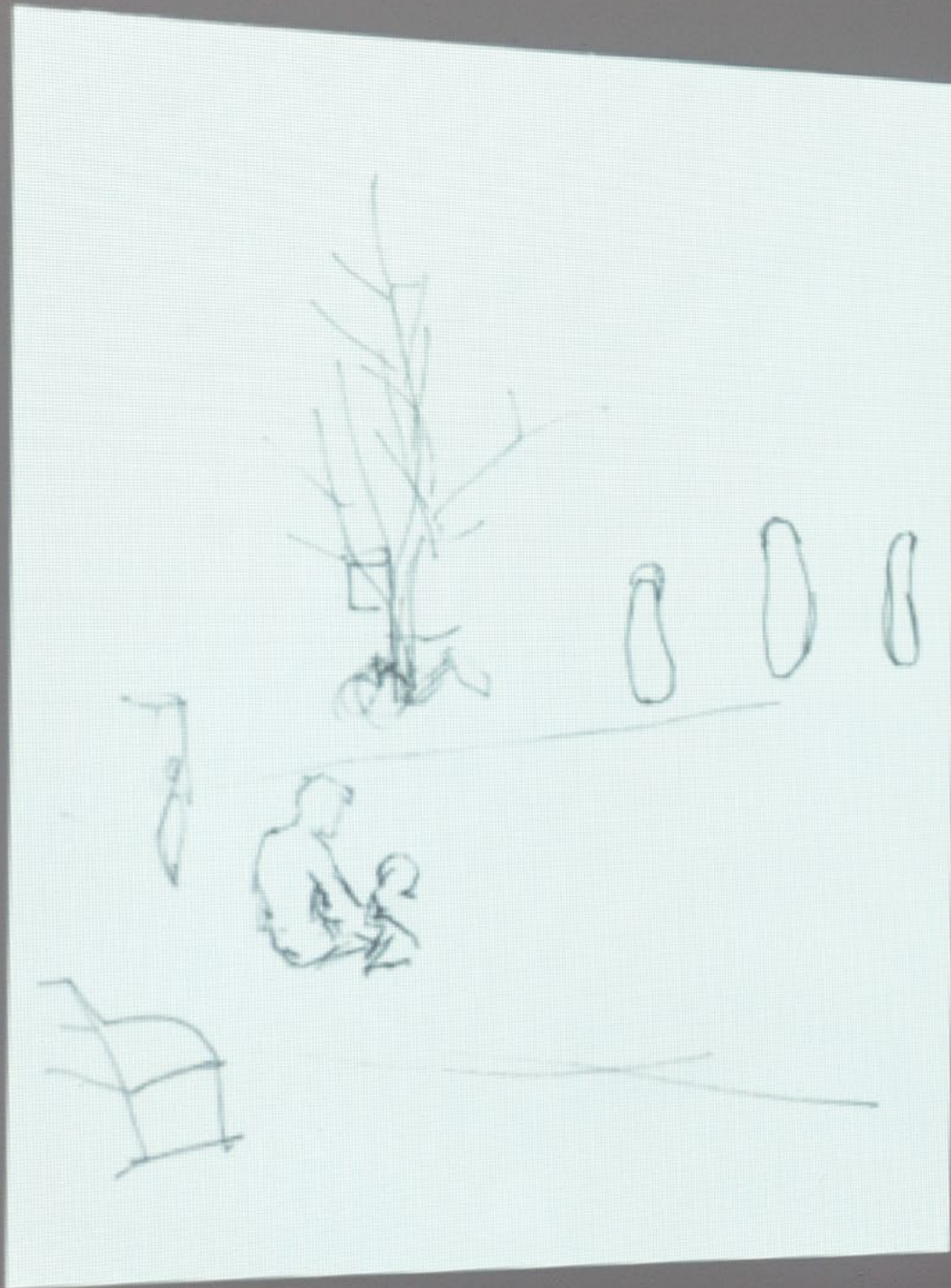
Merita Selimi

167

© SILVA AGOSTINI (1979) jeton dhe punon në Berlin. Ajo ndoqi në vitet 1998–1999 Akademinë e Arteve në Tiranë dhe Universitetin e Arteve të Berlinit ku u diplomua si studente master e profesor Christiane Möbus në 2005. Ajo është një nga themelueset e hapësirës *Very* në Berlin.

© BRIGITA ANTONI (1987) është e lindur në Tivar, Mali i Zi. Në vitin 2010, Antoni mbaroi studimet për Dizajn Grafik dhe në vitin 2011 magjistroi në Akademinë e Arteve në Cetinje, ku edhe fitoi çmimin e parë për vizatim. Nga viti 2013, ajo filloi të fokusohet më shumë tek arti digjital. Antoni është fituese e çmimit të artistëve të rinj Milchik YVAA (2019).

© BORA BABOÇI (1988) jeton dhe punon në Tiranë. Ka studiuar arkitekturë në Universitetin e Torontos dhe ka një master në të njëjtën fushë nga Universiteti Politeknik i Katalunias. Pas disa vitesh pune në fusha të ndryshme të arkitekturës, në 2015 ka kryer punë kërkimore dhe ka qënë asistente akademike në Universitetin Teknik të Berlinit për një periudhë dy vjeçare. Gjatë kësaj kohe ka filluar të punojë mbi arkitekturën dhe hapësirën edhe ndërmjet disiplinave artistike. Nga viti 2017 punon si profesioniste e lirë në fushat e arkitekturës dhe artit.

© ALMA BAKIAJ (1984) u rrit në Greqi, aktualisht jeton dhe punon në Londër, Mbretëria e Bashkuar. Ajo studioi pikturë në Shkollën e Arteve të Bukura të Universitetit Aristoteli të Selanikut ku u diplomua në 2008. Ajo përfundoi një program Master dy-vjeçar në 2012 në Shkollën e Arteve Plastike dhe Shkencave të Artit në Universitetin e Janinës, pas një kursi të shkurtër në Teori Kritike në praktikën e Artit Bashkëkohor në Chelsea College of Arts and Design në University of Art London në 2014.

© LUMTURI BLOSHMI (1944–2020) Blloshmi u diplomua në shkollën e mesme të artit “Jordan Misja” Tiranë më 1963 dhe vazhdoi studimet në departamentin e pikturës në Akademinë e Arteve në Tiranë ku u diplomua

në 1968. Nga 1974–1985 ajo nuk u lejua të vazhdonte praktikën e saj krijuese. Deri në vitin 2004 punoi në disa institucione, ndër të tjera në Galerinë Kombëtare të Arteve dhe Institutin e Monumenteve të Kulturës në Tiranë dhe më pas si artiste e pavarur. Ajo ka ekspozuar rregullisht gjatë gjithë karrierës së saj. Disa nga veprat e saj janë përfshirë në koleksionin e Galerisë Kombëtare të Arteve në Tiranë.

© LIRIJE BULIQI (1955) është e lindur dhe e rritur në Pejë. Ajo magjistroi nga Departamenti i Skulpturës në Fakultetin e Arteve të Bukura në Universitetin e Prishtinës. Në vitin 1980, ajo filloi punën në Galerinë e Arteve të Prishtinës, sot Galeria Kombëtare e Arteve. Ajo mori pjesë në ekspozita të panumërta individuale dhe kolektive. Së fundmi, ajo u pensionua dhe vazhdon të jetojë në Prishtinë.

© LILJANA ÇEFA (1940) jeton dhe punon në Shkodër. Ajo kreu studimet në Institutin e Lartë të Arteve ku u diplomua në 1966 në degën e pikturës. Punoi si mësuese në shkollën e mesme artistike në Shkodër deri në vitin 1990. Është vlerësuar me dekoratën “Naim Frasheri”. Disa nga punimet e saj janë përfshira në koleksionin e Galerisë Kombëtare të Arteve në Tiranë.

© DONIKA ÇINA (1988) jeton dhe punon në Tiranë, Shqipëri. Ajo u diplomua në Fakultetin e Artit Vizual – Multimedia në Akademinë e Arteve në Tiranë dhe vazhdoi të studiojë fotografi dhe video në Universitetin e Arteve dhe Dizajnit në Cluj-Napoca, Rumani dhe më tej në klasën e Candice Breitz në Universitetin e Arteve në Braunschweig, Gjermani.

© FLAKA HALITI (1982) jeton dhe punon në Mynih, Gjermani. Ajo ka studiuar në Akademinë e Artit në Prishtinë dhe Städelschule, Frankfurt am Main dhe aktualisht është candidate për një Doktoraturë në Praktikë në Akademinë e Arteve të Bukura, Vjenë. Haliti përfaqësoi vendin e saj të lindjes në pavijonin e Republikës së Kosovës në Bienalen e 56-të të Venecias (2015).

© HAVEIT janë një kolektiv artistik i përbërë prej katër vajzash nga Kosova: Alketa e Lola Sylaj dhe Hana e Vesa Qena, të cilat përdorin mediumin e performancës publike, fotografisë dhe videos për të eksploruar çështjet sociale në Kosovë, si fuqizimi i pozitës shoqërore të gruas, të drejtat e komunitetit LGBT+ si dhe plot tema të tjera. Kolektivi u themelua në vitin 2011, si formë proteste pas vrasjes së Diana Kastratit, në qendër të qytetit nga ish-burri i saj. HAVEIT, karakterizohen për performancat e tyre artistike në rrugë, që në të shumtën e rasteve protestojnë kundër stereotipeve gjinore, diskriminimit të gruas dhe komunitetit LGBT+. Në vitin 2018 kolektivi HAVEIT merr Çmimin për Demokraci nga Fondacioni Kosovar për Shoqëri Civile (KCSF), si nxitëse të demokracisë në vend, duke reaguar ndaj pabarazisë gjinore, dhunës ndaj grave dhe diskriminimit të komunitetit LGBT+.

© BLERTA HOÇIA (1984) aktualisht jeton dhe punon në Prishtinë. Është diplomuar në 2008 pranë Akademisë së Arteve të Firencës, Itali. Duke nisur nga 2016 ka punuar si Përgjegjëse për Konservimin dhe Menaxhimin e Arkivës në Muzeun Marubi, Shkodër. Ajo është aktive si kuratore gjithashtu.

© MAJLINDA HOXHA (1984) kreu studimet për fotografi në Kolexhin Whitecliffe për Art dhe Dizajn, dhe magjistroi nga Elam Shkollën e Arteve të Bukura në Universitetin e Auckland në vitin 2008. Hoxha është redaktore e fotografisë në revistën Kosovo 2.0. Ajo jeton dhe punon në Prishtinë.

© SHPRESA FAQI (1984) u lind në Jugosllavi dhe jeton në Gjermani që nga vitet '90. Faqi studioi art dhe gjuhë angleze në Oberstufen-Kolleg dhe Shkollën Projekt të UNESCO-s, në Univerzitetin e Bielefeld. Më vonë, ajo vazhdoi arsimimin në Akademinë e Arteve në Kassel. Nga viti 2017, Faqi ka filluar të përfshijë edhe muzikën dhe zërin në punën e saj.

© FITORE ISUFI – KOJA (1982) është artiste multimediale me bazë në Prishtinë. Puna e saj është pjesë e koleksionit permanent të Ludwig Museum, Budapest (Hungari). Aktualisht, Isufi-Shukriu është ligjeruese në Departamentin Media Dixhitale dhe Arti në UBT. Ajo jeton dhe punon në Prishtinë.

© SHELBATRA JASHARI (1981) emigroi nga Kosova në Flanders në moshën 11 vjeç me familjen e saj dhe aktualisht jeton dhe punon në Bruksel, Belgjikë. Ajo studioi Arte Audiovizive në Shkollën e Arteve Luca në Bruksel gjatë viteve 2001–2005. Si HelloShelly ajo ka qënë aktive në skenë si interpretuese, aktore, modele, valltare dhe është bërë e njohur për organizimin e *brûlesk* në Bruksel, një seri ngjarjesh rreth kulturës burlesque underground.

© LEDIA KOSTANDINI (1983) jeton dhe punon në Tiranë, Shqipëri. Kostandini u diplomua në vitin 2006 në Universitetin e Arteve, Tiranë. Kostandini është një ilustruese e pavarur që nga viti 2008. Aktualisht, ajo punon si profesore Arti në Polis University Tirana.

© EDONA KRYEZIU (1994) është artiste me bazë në Berlin. Ajo diplomoi nga Universiteti i Maastricht në Studime Evropiane dhe magjistroi në Studime të migracionit dhe diasporës në SOAS Universitetin e Londrës.

© HYRIJE KRYPA (1945) u lind në Pejë, Kosovë. Në vitin 1979 diplomoi nga Akademia e Arteve Figurative në Universitetin e Prishtinës. Nga viti 1980 është anëtare e Shoqatës së Artistëve Figurativ të Kosovës. Me punën e saj, Krypa ka marrë pjesë në ekspozita të shumta grupore kombëtare dhe ndërkombëtare. Grafikat e saj janë pjesë e koleksionit të Galerisë Kombëtare të Kosovës.

© IVA LULASHI (1988) u lind në Tiranë. Në vitin 2016, ajo diplomoi nga Akademia e Arteve të Bukura në Venecia. Aktualisht, Lulashi jeton dhe punon në Milano, Itali.

● DIANA MIZIRI (1951–2005) kreu studimet në vitin 1973, në Institutin e Lartë të Arteve, sot Universiteti i Arteve, ku diplomoi për piktore në specialitetin e tekstilit. Nga viti 1998 deri 2005, ajo punoi si mësuesimdhënëse e artit në Shkollën e Mesme “Jordan Misja” në Tiranë.

● SILVI NAÇI (1987) është artist(e) dhe shkrimtar(e) që punon mes Shqipërisë dhe Los Angeles (SHBA). Naçi ka dy BFA në Arte të Bukura dhe Dizenj Grafik nga Universiteti i Suffolk (2011), dhe MFA në Fotografi + Media nga Instituti i Arteve të Kalifornisë (2019). Naçi ka qenë praktikant kurator në Qendrën e Arteve Pamore LIST të MIT (Cambridge, MA) dhe ka punuar si Asistent Regjie në Samsøen (Boston, MA), Drejtor Arti në Liquid Art House (Boston, MA). Aktualisht Naçi shkruan për East of Borneo (Los Angeles, CA).

● MATILDA ODOBASHI (1988) jeton dhe punon në Tiranë. Studioi në Universitetin e Arteve në Tiranë dhe u diplomua në 2010. Nga 2012 deri në 2016 ajo ka qenë asistente pedagoge në Universitetin e Arteve, në Departamentin e Arteve Pamore. Prej 2012 ajo është pjesë e grupimit psiko-analitik Fusha Frojdiane në Shqipëri, ku merr pjesë në seminare dhe konferenca të ndryshme brënda dhe jashtë vendit. Përveç aktivitetit krijues, ajo ka kuruar ekspozita dhe ka bashkëpunuar me galeri, qendra arti dhe OJQ të ndryshme.

● GRETA PLLANA (1992) jeton dhe punon në Treviso, Itali. Ajo studioi në Akademinë e Arteve të Bukura të Venecias ku u diplomua në vitin 2020 dhe në Akademinë e Arteve të Bukura AVU të Pragës.

● EDIT PULA(J) (1974) jeton dhe punon në Tiranë. Ajo u diplomua nga Akademia e Arteve në Tiranë në 1996. Në 1997 përmes një burse vazhdoi studimet pasuniversitare në Shkollën Byam Shaw - tani Kolegji i Arteve dhe Dizajnit Central Saint Martin, dhe vazhdoi të jetonte dhe punonte në Londër deri në 2009. Ajo është gjithashtu aktive si kuratore.

● NURHAN QEHAJA (1981) është artiste bashkëkohore e cila eksploron në media të ndryshme si formë e shprehjes artistike. Ajo përfundoi studimet për artin pamor në AUT Auckland në Zelandë të Re, ku edhe jetoi për dhjetë vite. Në të njëjtin universitet vazhdoi studimet e magjistraturës në Art Performues.

● ALKETA RAMAJ (1983) jeton dhe punon në Tiranë. U diplomua në vitin 2006 në Akademinë e Arteve, Tiranë. Ajo është fituese e Çmimit Onufri 2012 dhe Çmimit Ardhja 2013.

● MIRADIJE RAMIQI (1953) është lindur dhe rritur në Pozheran, Kosovë. Ajo është poete dhe piktore. Ramiqi diplomoi nga Departamenti i Pikturës në Akademinë e Arteve në Prishtinë në vitin 1978. Një vit më vonë, ajo u shpërblye me bursë studimi në artet figurative për një semester në Paris. Në vitin 1997, ajo magjistroi në klasën e Muslim Mulliqit në Universitetin e Prishtinës. Aktualisht, Ramiqi jeton në Prishtinë dhe vazhdon të ligjeroj në landën e pikturës në Universitetin e Prishtinës.

● ANILA RUBIKU (1970) jeton dhe punon midis Milanos, Torontos dhe Durrësit. Në 1994 ajo u diplomua në Akademinë e Arteve të Bukura në Tiranë dhe u transferua në Itali për të studiuar në Akademinë e Brera, Milano dhe u diplomua në 2000. Puna e saj është përfshirë ndër të tjera në këto koleksione: Galeria Kombëtare e Arteve, Washington DC; Muzeu i Mint, Charlotte N.C; Muzeu i Izraelit, Jeruzalem; Koleksioni i Deutsche Bank, Londër, MB; Edition5 Collection, Erstfeld, Zvicër; Collezione la Gaia, Itali.

● MERITA SELIMI (1967) jeton dhe punon në Tiranë. Ajo ka studiuar në departamentin e Grafikës dhe është diplomuar në Akademinë e Arteve në Tiranë në 1992. Ajo ka punuar si koordinatore dhe drejtore e Qendrës Ndërkombëtare të Kulturës në Tiranë, skenografe në Teatrit Kombëtar për Fëmijë dhe që nga viti 2003 është profesore në Akademinë e Arteve të Bukura në Tiranë. Në vitin 2020 iu dha grada Doktor në Etnologji nga Akademia e Studimeve Albanologjike.

● MARINA SULA (1991) është artiste shqiptaro-italiane që jeton dhe punon në Vjenë. Sula studioi Histori të artit në Universitetin e Vjenës. Më vonë, më 2018, ajo diplomoi nga Departamenti i Artit dhe Fotografisë në Akademinë e Arteve të Bukura në Vjenë. Sula punon me medie të ndryshme dhe në praktikën e saj artistike ajo hulumton narrativat kolektive dhe sistemet që i mbështesin ato, kryesisht duke u fokusuar në shkencat që analizojnë gjenerimin, procesimin, dhe evaluimin e informacionit, imazhit dhe dijes.

● ALIJE VOKSHI (1945) u lind në Prishtinë. Vokshi është gruaja e parë në Kosovë që u mor me pikturë profesionalisht. Në vitin 1968, ajo diplomoi nga departamenti i pikturës, në klasën e Nedeljko Gvozdenović, në Akademinë e Arteve Figurative në Beograd, Serbi. Në po të njëjtin vit, ajo u anëtarësua në Shoqatën e Artistëve Figurativ të Kosovës. Në vitin 1978, Vokshi kaloi një vit akademik në Académie de la Grande Chaumière në klasën e Yves Brayer, në Paris, Francë. Tre vite më vonë, më 1981, ajo magjistroi në Akademinë e Arteve Figurative në Beograd. Nga viti 1974 deri 2015, Vokshi ka qenë profesoreshë e pikturës në Departamentin e Dizajnit Grafik në Univerzitetin e Prishtinës. Sot, ajo jeton dhe punon në Prishtinë.

● ELI XOXA (1955) jeton dhe punon në Tiranë. Ajo studioi në departamentin e skulpturës dhe u diplomua në Akademinë e Arteve në Tiranë në 1978 dhe mori titullin «Kritik i artit figurativ» nga i njëjti institucion në 1986. Në 2007 me një monografi për piktorin Sadik Kaceli i'u dha grada Doktor nga Akademia e Arteve në Tiranë. Ajo punoi nga 1979–1991 si studiuese e artit në Galerinë Kombëtare të Arteve të Tiranës; nga 1992–2005 si mësuese arti në Shkollën e Mesme Artistike “Jordan Misja” Tiranë; nga 2003–2019 si pedagoge e jashtme në Universitetin e Arteve Tiranë.

● ALKETA XHAFERA-MRIPA (1980) është artiste dhe aktiviste nga Kosova, e cila jeton dhe punon në Londër, Mbretëria e Bashkuar. Aktualisht, Xhafa-Mripa punon mes Prishtinës

dhe Londrës në projekte që në vazhdimësi inkurajojnë diskutim, gjithpërfshirje dhe pjesëmarrje të komunitetit.

● RUDINA XHAFFERI (1978) u lind në Prishtinë, Kosovë. Studimet i kreu në Departamentin e Dizajnit Grafik, Fakulteti i Arteve në Universitetin e Prishtinës. Ajo magjistroi në po të njëjtin Departament me temën, “Rudinizmi: Tipografia e Modës Urbane”. Në vitin 1997, Xhaferi hapi ekspozitën e parë personale në Galerinë Dodona, Prishtinë. Punon në medime të ndryshme: Pikturë në thonj, fotografi, video, performancë, skenografi (Televizion dhe Teatër), Kostumografi (Teatër) dhe së fundmi është orientuar në Dizajn të Modës.

● VIOLETA XHAFFERI (1947) e lindur dhe rritur në Prishtinë, ajo është kostumografe, piktore dhe dizajnere e enterierit. Xhaferi diplomoi nga Departamenti i Kostumografisë në Akademinë e Arteve të Bukura në Beograd në vitin 1972. Pas diplomimit, Xhaferi punoi për Teatrin Kombëtar të Kosovës si kostumografe për më shumë se njëqind shfaqje. Në vitet '90, ajo zhvilloi praktikën e saj artistike në Norvegji dhe me pikturat e saj mori pjesë në ekspozita të shumta në Oslo, Kristiansand, dhe qytete tjera. Aktualisht, Xhaferi jeton në Prishtinë dhe punon si dizajnere e enterierit.

● ANDRONIQI ZENGO ANTONIU (1913–2000). Gjatë viteve 1930–1935 ajo ndjek studimet e larta për pikturë në Shkollën e Arteve të Bukura, në Athinë me rezultate të shkëlqyera. Më vonë u specializua në *Ecole Des Belles Artes* në Paris. Që në moshë të re u mor me pikturimin e ikonave në kishat shqiptare. Nga punimet e saj në këtë fushë përmenden punimet në Kishën e Drenovës dhe në Kishën e Ungjillizimit në Tiranë. Ajo njihet në këtë fushë nga të paktat artiste që vijuan artin e ikonografisë dhe gratë e vetme ikonografe. Me mbarimin e shkollës u kthye në Shqipëri për të punuar si mësuese vizatimi në shkollën qytetase femërore në Korçë. Ekspozitën e saj të parë personale me 63 punime, e hapi në vitin 1937 me rastin e

25 vjetorit të Pavarësisë. Ajo dhe motra e saj Sofia Zengo Papadhimitri njihen si të parat piktores gra shqiptare profesioniste. Në koleksionin e Galerisë Kombëtare të Arte

© SOFIA ZENGO PAPADHIMITRI (1915 –1976). Kreu studimet e mesme në Korçë dhe më tej nga 1934–1939 studimet e larta në Akademinë e Arteve të Athinës, Greqi duke u dalluar në ateljenë e piktorit të njohur portretist grek Spiros Vikatos. Me përfundimin e studimeve e pas kthimit në Korçë më 1940, Papadhimitri realizoi kryesisht disa ikona në vitin 1941 për kishat e qytetit të lindjes, dy prej të cilave ruhen në Muzeun Kombëtar të Artit Mesjetar në Korçë. Papadhimitri gjatë jetës së saj ka qënë mesuese vizatimi në shkollat e mesme dhe fillore vjeçare në Tiranë. Në vitin 1965, Lidhja e Shkrimtarëve dhe Artistëve në Tiranë, organizoi 50 vjetorin e lindjes së artistes duke çelur ekspozitën e parë vetjake në një ndër sallat e saj. Ekspozita personale e Papadhimitrit e vitit 2015 në GKA, ishte e treta që u çel në Galeri, në kuadrin e 100 vjetorit të lindjes së artistes. Në koleksionin e Galerisë Kombëtare të Arteve ruhen mbi 30 punime të saj.

© VALBONA ZHERKA (1955) është lindur dhe rritur në Prishtinë. Zherka diplomoi nga Departamenti i Pikturës në Akademinë e Arteve të Bukura në Prishtinë në vitin 1977. Në vitin 1980, ajo magjistroi në Akademinë e Arteve në Beograd. Në po atë vit, ajo u bë pjesë e Shoqatës së Artistëve Figurativ të Kosovës. Tapiseritë e Zherkës janë pjesë e Muzeut të Lidhjes së Prizrenit, ndërsa pikturat pjesë të koleksionit të Galerisë së Arteve të Kosovës. Aktualisht, ajo ligjeron lëndën e pikturës në Universitetin AAB.

KURATORET

© ADELA DEMETJA (1984) është kuratore dhe autore e lindur në Tiranë, Shqipëri. Ajo ka një diplomë Master në Studimet Kuratoriale dhe Kritike nga Städelschule dhe Universiteti Goethe në Frankfurt/ Main. Demetja fillimisht studioi në degën e Pikturës në vitet 2002–2006 në Akademinë e Arteve në Tiranë. Ajo është drejtore e Tirana Art Lab - Qendër për Art Bashkëkohor, institucion i pavarur arti, të cilin e themeloi në vitin 2010. Si kuratore e pavarur ajo ka organizuar dhe kuruar ekspozita të shumta ndërkombëtare, ndër të tjera në institucione si Teatri Maxim Gorki Berlin, Instituti i Artit Bashkëkohor Portland, Bienale Projekti D-0 Ark Underground Konjic, Action Field Kodra Selanik, Lothringer 13 Kunsthalte Mynih, Villa Romana Florence, Haus am Lützowplatz Berlin. Ajo jeton midis Frankfurt/ Main dhe Tiranës.

© ERËMIRË KRASNIQI (1985) është hulumtuese dhe kuratore me bazë në Prishtinë, Kosovë. Krasniqi përfundoi studimet bachelor në Bard College Berlin në Estetikë, Filozofi dhe Letërsi dhe morri diplomë master në Letërsi Krahasuese nga Dartmouth në New Hampshire, SHBA. Në vitin 2017, Krasniqi përfundoi programin “Ekspozimi i Historisë Bashkëkohore–Reprezentimi i shekullit XX”, studim një vjeçar mbi muzeologjinë dhe praktikën kuratoriale në Universitetin Friedrich Schiller në Jena, Gjermani. Ajo ka përvujtë të gjerë profesionale në hulumtim kualitativ, kurim dhe menaxhim të projekteve kulturore. Aktualisht, ajo është drejtore ekzekutive e Iniciativës për Histori Gojore në Kosovë, një burim dixhital që përfshinë forma të reja të prodhimit kulturor, duke mbështetur dhe avokuar punën qenësore të arkivave mediatike.

© SILVA AGOSTINI (1979) lives and works in Berlin. She attended from 1998–99 the Academy of Arts in Tirana and the Berlin University of the Arts where she graduated as master’s student of Professor Christiane Möbus in 2005. She is a founding member of the project space *Very* in Berlin.

© BRIGITA ANTONI (1987) is based in Ulqin, Montenegro. In 2010, Antoni completed her bachelor studies in graphic design. A year later, she earned her master’s degree at the Academy of Fine Arts in Cetinje, Montenegro. Since 2013, her practice has been focused on digital art. Antoni is a recipient of the Milchik YVAA (2019).

© BORA BABOÇI (1988) lives and works in Tirana. She studied architecture at the University of Toronto and holds a master’s in the same field from the Polytechnic University of Catalonia. After years of experience in different fields of architecture, in 2015, she became a researcher and academic assistant at the Technical University of Berlin for two years. During this time, she also started to work on architecture and space through artistic disciplines. Since 2017, she has worked as a freelance professional in the fields of architecture and art.

© ALMA BAKIAJ (1984) was raised in Greece and currently lives and works in London, United Kingdom. She studied painting at the School of Fine Arts of Aristotle University of Thessaloniki, where she graduated in 2008. She completed a two-year master’s program at University of Ioannina School of Plastic Arts and Art Sciences, Greece in 2012, followed by a short course in Critical Theory in Contemporary Art Practice at Chelsea College of Arts and Design at the University of Art London in 2014.

© LUMTURI BLOSHMI (1944–2020). was born and raised in Tirana. Blloshmi graduated from the Painting Department at the Academy of Arts in Tirana in 1968. Between 1974 and 1985, she was not allowed to continue her

creative practice. Until 2004, Blloshmi worked in several institutions, among which are the National Gallery of Arts and Institute of Cultural Monuments in Tirana. Afterwards, she worked as an independent artist. Throughout her career, Blloshmi continuously exhibited. Several of her works are included in the collection of the National Gallery of Art in Tirana.

© LIRIJE BULIQI (1955) was born and raised in Peja. She received her graduate degree from the Department of Sculpture at the University of Prishtina. In the 1980s, she started working at Prishtina Art Gallery, today known as the National Gallery of Kosovo. Buliqi was part of numerous solo and group shows. Recently, she retired and lives in Prishtina.

© LILJANA ÇEFA (1940) lives and works in Shkodra. She completed her higher studies at the Higher Institute of Arts where she graduated in 1966 in the field of painting. She worked as a teacher at the arts high school in Shkodra until 1990. She was awarded the Naim Frashëri Decoration. Some of her works are included in the collection of the National Gallery of Arts in Tirana.

© DONIKA ÇINA (1988) lives and works in Tirana, Albania. She graduated from the Faculty of Visual Art – Multimedia, at the Academy of Arts in Tirana and continued to study photography and video at the University of Arts and Design in Cluj-Napoca, Romania and under Candice Breitz at the Braunschweig University of Art in Braunschweig, Germany.

© FLAKA HALITI (1982) lives and works in Munich, Germany. She studied at the Prishtina Art Academy and the Städelschule in Frankfurt am Main and is currently a Ph.D. candidate in Practice at the Academy of Fine Arts, Vienna. Haliti represented her home country at the Pavilion of the Republic of Kosovo at the 56th Venice Biennale (2015).

© HAVEIT is an art collective of four women from Kosovo: Alketa and Lola Sylaj and Hana and Vesa Qena, who use public art performance, photography and video to explore social issues in Kosovo, such as women empowerment in society and LGBT+ rights. Haveit is known for its artistic public performances, which, in most cases, are protests against gender stereotypes, discrimination of women and LGBT+. The collective was established in 2011 as a protest against the murder of Diana Kastrati, who was killed by her ex-husband in the center of the city. In 2018, Haveit received the Democracy Prize from the Kosovo Civil Society Foundation (KCSF) for promoting democratic values in the country and responding to gender inequality and violence against women and discrimination of LGBT+.

© BLERTA HOÇIA (1984) currently lives and works in Prishtina. She graduated in 2008 from the Academy of Fine Arts in Florence, Italy. Starting from 2016, she worked as the Head of Conservation and Management of the Archive at the Marubi Museum, Shkodra. She is active as a curator as well.

© MAJLINDA HOXHA (1984) received a B.F.A. in photography at Whitecliffe College of Arts and Design and her MFA from Elam School of Fine Art at Auckland University in 2008. Hoxha is Photography Editor at Kosovo 2.0 magazine. She lives and works in Prishtina.

© SHPRESA FAQI (1984) was born in Yugoslavia and has lived in Germany since 1990. Faqi studied Art and English at the Oberstufen-Kolleg, the UNESCO Project School, at the University in Bielefeld. She later studied fine arts at the Art Academy in Kassel. In 2017, she started including music and sound into her artwork.

© FITORE ISUFI – KOJA (1982) is a multimedia artist based in Prishtina. She works with painting, drawing, video, installation, text installation and public interventions. Koja's

work was acquired by the Ludwig Museum, Budapest (Hungary) collection. Currently, she is a lecturer at UBT, Prishtina. She lives and works in Prishtina.

© SHELBATRA JASHARI (1981) migrated from Kosovo to Flanders at the age of eleven with her family and currently lives and works in Brussels, Belgium. She studied audiovisual arts at LUCA School of the Arts in Brussels from 2001 to 2005. As Hello Shelly, she has been active on stage as a performer, actress, model, dancer. Jashari has built a name organizing *brûlesk* in Brussels, a series of happenings around burlesque underground culture.

© LEDIA KOSTANDINI (1983) lives and works in Tirana, Albania. Kostandini graduated from the University of Arts, Tirana in 2006. She has been a freelance illustrator since 2008. Currently, she works as an art professor at Polis University Tirana.

© EDONA KRYEZIU (1994) is an artist based in Berlin. She holds a BA in European studies from Maastricht University and an MA in Migration and Diaspora Studies from SOAS University of London.

© HYRIJE KRYPA (1945) was born in Peja, Kosovo. In 1979, Krypa graduated from the Academy of Figurative Arts at the University of Prishtina. Since 1980, she has been a member of the Association of Figurative Arts of Kosovo. Krypa exhibited her work in many national and international group shows. Krypa's work is part of the collection of the National Gallery of Kosovo.

© IVA LULASHI (1988) was born in Tirana, Albania. In 2016, she graduated from the Academy of Fine Arts in Venice. She lives and works in Milan.

© DIANA MIZIRI (1951–2005) graduated from the Painting Department at the Higher Institute of Arts, today the University of Arts in 1973.

During her studies, she also specialized in textile. Her work was part of numerous solo and group exhibitions. From 1998–2005, she worked as an art teacher at the Jordan Misja Art High School in Tirana.

© SILVI NAÇI (1987) is an artist and writer working between Albania and Los Angeles. Naçi holds a dual BFA in Fine Arts and Graphic Design from Suffolk University (2011), and an MFA in Photography + Media from California Institute of the Arts (2019). Naçi was a curatorial intern at MIT's LIST Visual Arts Center (Cambridge, MA), Assistant Director at Samsøen (Boston, MA), Art Director at the Liquid Art House (Boston, MA). Currently they write for the online contemporary art magazine East of Borneo (Los Angeles, CA).

© MATILDA ODOBASHI (1988) lives and works in Tirana. She graduated in 2010 with a degree in fine arts at the University of Arts in Tirana in 2010. From 2012 until 2016, she was an assistant professor at the University of Arts in the visual arts department. Since 2012, she has been part of a psychoanalytic group called Champ Freudien en Albanie, participating and organizing seminars and conferences in Tirana and abroad. She has curated several exhibitions and collaborated with different galleries, art centers and NGOs.

© GRETA PLLANA (1992) lives and works in Treviso, Italy. She studied at the Venice Academy of Fine Arts, where she graduated in 2020, and at the AVU Fine Arts Academy of Prague.

© EDIT PULA(J) (1974) lives and works in Tirana. She graduated from the Academy of Fine Arts in Tirana in 1996. In 1997, she did her postgraduate studies at the Central Saint Martins College of Arts and Design, London, and continued to live and work there until 2009. She is active as a curator and cultural producer.

© NURHAN QEHAJA (1981) is a contemporary artist who employs various media as forms of artistic expression. She completed visual

arts studies at AUT Auckland in New Zealand, where she also lived for ten years. She continued her master's studies in performing arts at the same university.

© ALKETA RAMAJ (1983) lives and works in Tirana. She graduated from the Academy of Arts in Tirana in 2006. She was the recipient of the 2012 Onufri Award and the 2013 Ardhja Award.

© MIRADIJE RAMIQI (1953) was born and raised in Pozheran, Kosovo. She is a poet and a painter. Ramiqi graduated from the Painting Department at the Academy of Fine Arts in Prishtina in 1978. A year later, she was awarded a scholarship to study figurative arts for a semester in Paris. In 1997, she did her post-graduate studies under Muslim Mulliqi at the University of Prishtina. Currently, Ramiqi lives in Prishtina and continues to teach painting at the University of Prishtina.

© ANILA RUBIKU (1970) lives and works between Milan, Toronto, and Durrës. In 1994, she graduated from the Academy of Fine Arts in Tirana and moved to Italy to study at the Academy of Brera, Milan, graduating in 2000. Her work is included in the collections of the National Gallery of Art, Washington D.C.; the Mint Museum, Charlotte N.C.; Israel Museum, Jerusalem; Deutsche Bank Collection, London, UK; Edition 5 Collection, Erstfeld, Switzerland; and Collezione la Gaia, Italy.

© MERITA SELIMI (1967) lives and works in Tirana. Selimi studied in the Graphic Arts Department and graduated from the Academy of Arts in Tirana in 1992. She worked at the International Center of Culture in Tirana as a coordinator and a director and at the National Theatre for Children as a scenographer. Since 2003, she has been a professor at the Academy of Fine Arts in Tirana. In 2020, she received a Ph.D. in Ethnology from The Academy of Albanological Studies.

◎ MARINA SULA (1991) is an Albanian-Italian artist who lives and works in Vienna. Sula studied Art History at the University of Vienna. Later, in 2018, she graduated from the Art and Photography Department at the Academy of Fine Arts in Vienna. Sula works with different media and in her artistic practice she explores collective narratives and the systems that support them, referring primarily to the sciences that analyze the generation, processing, and evaluation of information, pictures and knowledge.

◎ ALIJE VOKSHI (1945) was born in Prishtina, Kosovo. Vokshi is the first woman in Kosovo to take up painting as a profession. In 1968, she graduated from the Painting Department, in the class of Nedeljko Gvozdenović, at the Academy of Figurative Arts in Belgrade, Serbia. As of the same year, she has been a member of the Association of Figurative Arts of Kosovo. In 1978, Vokshi spent an academic year at the Académie de la Grande Chaumière in the class of Yves Brayer, Paris, France. Three years later, in 1981, she received her master's degree from the Academy of Figurative Arts in Belgrade. From 1974 to 2015, Vokshi taught painting at the Department of Graphic Design at the University of Prishtina. Currently, she lives and works in Prishtina.

◎ ELI XOXA (1955) lives and works in Tirana. Xoxa studied in the Sculpture Department and graduated from the Academy of Arts in Tirana in 1978 and received the title "Critic of figurative art" from the same institution in 1986. In 2007, with a monograph on painter Sadik Kaceli, she received a Ph.D. from the Academy of Arts in Tirana. She worked as an art researcher at the National Art Gallery of Tirana from 1979 until 1991, as an art teacher at the Jordan Misja Art High School Tirana from 1992–2005, and as an adjunct lecturer at the University of Arts Tirana from 2003 until 2019.

◎ ALKETA XHAFI-MRIPA (1980) is an artist and activist from Kosovo, who lives and works in London, United Kingdom. Xhafi-Mripa studied fine art at the Central Saint Martins. Currently, Xhafi-Mripa works on projects between Prishtina and London that continually encourage discussion, inclusion and community participation.

◎ RUDINA XHAFA (1978) is based in Prishtina, Kosovo. Xhafa completed her undergraduate studies at the University of Prishtina and earned a Bachelor of Arts degree in graphic design. She received her master's degree from the same university. Her thesis was *Rudinism: Urban Fashion Typography*. She works in different mediums, such as fingernail painting, photography, video, performance, set design (television and theater), and costume design (theater).

◎ VIOLETA XHAFA (1947) born and raised in Prishtina, Xhafa is a costume designer, painter and interior designer. She graduated from the Department of Costume Design at the Academy of Fine Arts in Belgrade in 1972. Upon graduation, Xhafa worked for the Kosovo National Theatre as a costume designer for more than hundred plays. In the 1990s, she developed her artistic practice in Norway and had several shows in Oslo, Kristiansand and other cities. Several of Xhafa's works are part of the National Gallery of Kosovo collection. Currently, Xhafa lives in Prishtina and works as an interior designer.

◎ ANDRONIQI ZENGO ANTONIU (1913–2000) born and raised in Korça, Antoniu completed university studies in painting at the School of Fine Arts in Athens in 1935. Later, she specialized at the Ecole Des Belles Artes in Paris. From a young age, she started painting frescoes in Albanian churches. Among her well-known works are in the Church of Drenova and Evangelical Church in Tirana. After graduating, she returned to Albania to work as a drawing teacher in a female civic school in Korça. She opened her first solo

exhibition with sixty-three works in 1937 on the occasion of the 25th anniversary of Albania's independence. Antoniu and her sister Sofia Zengo Papadhimitri are known as the first professional Albanian female painters. In the collection of the National Gallery of Art are preserved over 50 of her works.

◎ SOFIA ZENGO PAPHIMITRI born and raised in Korça, Papadhimitri completed her university studies at the Academy of Arts in Athens, Greece in 1939. She studied under the distinguished Greek portrait painter Spiros Vikatos. Upon returning to Korça in 1940, Papadhimitri worked mainly on frescoes for the churches of her hometown, two of which are preserved in the National Museum of Medieval Art in Korça. Throughout her life, Papadhimitri taught drawing at elementary and high schools in Tirana. Papadhimitri's retrospective at the National Gallery of Art of Albania (GKA) in 2015 was her third solo show to open at the Gallery, on the occasion of the hundredth anniversary of the artist's birth. GKA preserves more than thirty of her works in its collection.

◎ VALBONA ZHERKA (1955) was born and raised in Prishtina. Zherka graduated from the Painting Department at the Academy of Fine Arts in Prishtina in 1977. In 1980, she received her postgraduate degree from the Academy of Figurative Arts in Belgrade. In the same year, she joined the Association of Figurative Arts of Kosovo. Zherka's tapestries are part of the Prizren League Museum and the painting section of the National Gallery of Kosovo. Currently, she teaches painting at AAB University.

CURATORS

ADELA DEMETJA (1984) is a curator and writer from Tirana, Albania. She holds a master's degree in Curatorial and Critical Studies from Städelschule and Goethe University, Frankfurt/Main. Demetja was firstly trained as a painter and studied from 2002–2006 at Academy of Art in Tirana. She is the director of Tirana Art Lab—Center for Contemporary Art, independent art institution, which she founded in 2010. As an independent curator, she organized and curated numerous international exhibitions, among others in institutions like Maxim Gorki Theatre Berlin, Portland Institute for Contemporary Art, Project Biennale D–0 Ark Underground Konjic, Action Field Kodra Thessaloniki, Lothringer 13 Kunsthalle Munich, Villa Romana Florence, Haus am Lützowplatz Berlin. She lives between Frankfurt am Main and Tirana.

ERËMIRË KRASNIQI (1985) is a researcher and curator based in Prishtina, Kosovo. Krasniqi completed her bachelor's degree at Bard College Berlin in Aesthetics, Philosophy and Literature and earned a master's degree in Comparative Literature from Dartmouth College in New Hampshire, USA. In 2017, Krasniqi studied Exhibiting Contemporary History – Representing 20th Century, a year-long program in museology and curatorial practices at the Friedrich Schiller University in Jena, Germany. She has extensive professional experience in qualitative research, archival work, and cultural project management. Currently, she is the executive director of Kosovo Oral History Initiative, a digital resource which engages new forms of cultural production, supporting and advocating the essential work of media archives.

SYNIME / AMBITIONS

Galeria Kombëtare e Arteve, Tiranë
National Gallery of Arts, Tirana
01.02–01.04.2021

Galeria Kombëtare e Kosovës, Prishtinë
The National Gallery of Kosovo, Prishtina
30.04–30.06.2021

Botues / Publisher

Galeria Kombëtare e Arteve, Tiranë
National Gallery of Arts, Tirana

Drejtor / Director

Erzen Shkolli

Kurator / Curator

Adela Demetja & Erëmirë Krasniqi

Teksti / Text

Adela Demetja & Erëmirë Krasniqi

Lektorimi në gjuhën angleze /**English Proofreading**

Chester Eng

Dizajni i Ekspozitës / Exhibition Design

Johanna Meyer-Grohbrügge

Instalimi / Installation

Skender Xhukolli
Andon Ikonimi

Fotot e Instalimit / Installation Photos

Majlinda Hoxha
Ylli Bala (100–103)

Dizajni / Design

Bardhi Haliti

Shtypi / Print

ViPrint

© Galeria Kombëtare e Arteve, autoret / the authors

Galeria Kombëtare e Arteve është financuar nga /**The National Gallery of Arts is funded by**

Ministria e Kulturës e Shqipërisë /
Ministry of Culture of Albania

Partnerë të ekspozitës /**Partners of the exhibition**

Galeria Kombëtare e Kosovës /
The National Gallery of Kosovo
Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit e Kosovës /
Ministry of Culture, Youth and Sports of Kosovo
Komuna e Prishtinës / Municipality of Prishtina

ISBN 978-9928-4603-4-9

**Sektori i Konservimit dhe Restaurimit /
Conservation-Restoration**

Olsi Laska
Andon Ikonimi
Entela Kasemi

**Drejtorja e Edukimit dhe Organizimit të
Ekspozitave / Education and Exhibitions**

Iris Ferati
Inesa Sulaj
Bujana Demiraj
Adri Sado
Ermal Hoti

**Sektori i Organizimit të Ekspozitave /
Exhibitions**

Megi Tafaruçi
Amanda Koliqi
Xhensila Koxhaj
Kevin Terezi
Sara Çela
Eneida Gjyriqi
Resina Meçani
Elfrida Kula
Polikseni Hasani
Rexhina Buzra

**Sektori i Mirëmbajtjes dhe Sigurisë /
Maintenance and Security**

Evald Shehu
Imerjan Cadhimi
Besiana Hidri
Irma Seiti
Nertil Bilali
Ervin Korbeci
Ermal Abdul

Sektori i Financës dhe Shërbimeve Mbështetëse /**Finance and Support Services**

Elvana Zajmi
Niko Mano
Rudin Guri
Teuta Çelkupa
Blerina Xhemollari
Delar Turku
Çiljeta Prifti
Ylli Bala

Galeria Kombëtare e Arteve

Bulevardi Dëshmorët e Kombit 1
Tiranë, 1001
Shqipëri
+355 4 222 60 33
info@galeriakombetare.gov.al
www.galeriakombetare.gov.al

